

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

1857 · 1957

**BANKEN FOR
SLAGELSE OG OMEGN**

BANKEN FOR SLAGELSE OG OMEGN

1857-1957

Fem tidsbilleder

SORØ AMTSTIDENDE

SLAGELSE

Tekst af
DIREKTØR KRISTIAN MØLLER

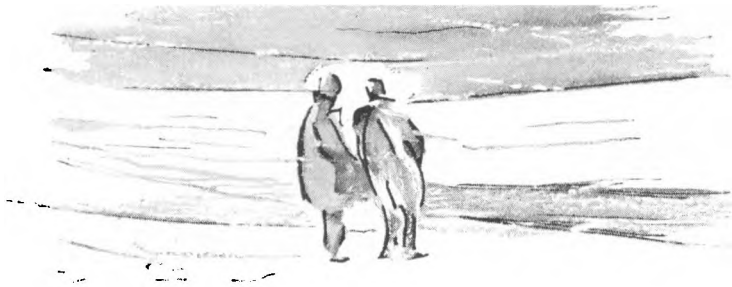
Tegninger af
KAJ NORDSTRØM

Det er ofte sagt, at en banks historie bør være blottet for dramatik. I sjælden grad passer dette på Banken for Slagelse og Omegn, der gennem sin hundredårige tilværelse har haft en jævn og rolig vækst, som hverken indre eller ydre begivenheder har kunnet standse. Vi har derfor afstået fra at give en historisk skildring af banken og dens udvikling, men har i stedet bedt direktør Kristian Møller om at opridse nogle tidsbilleder fra Slagelse, hvor byens, oplandets og bankens problemer indgår i en større helhed. Vi håber, at den lyse og lette tone, der præger den efterfølgende fremstilling, vil være til glæde for bankens mange venner.

AAGE ERSLEV

Eggen nord for Slagelse er usædvanlig smuk og rig på oldtidsminder. Højt og forblæst gennem årtusinder ligger dette monument ved vejen tæt ved Ruds Vedby, hvor Banken for Slagelse og Omegn også har en af sine filialer

1857

EN DAG PÅ SLAGELSE BANEGÅRD

En råkold decembervind fejer hen over perronen og støder i farten mod nogle skikkelser, der ugalant vender ryggen til med opsmøgede frakkekraver. Vindstødet sætter tempoet op og fortsætter ud ad jernbanesporet mod København.

En kraftig bygget mand, der efter klædedragtens snit at dømme er landmand, bakker på sin lange pipe; det luner altid så rart om næsen. Han haler sit dobbeltkapslede guldur op af vestelommen, klokken er et kvarter over syv. Så må toget nok snart komme; efter planen skal det afgå fra Korsør kl. syv.

Han kaster et blik hen ad jernbanelinien. Hvor er det dog en vidunderlig opfindelse med sådan et tog. Med dagvognen var det en hel dagsrejse, når man skulle en tur til København. Nu kan man komme til hovedstaden på mindre end tre timer, ja, det siges, at toget enkelte gange har gennemkørt strækningen fra Korsør til København på 2½ time. Så meget hastværk behøver man nu da heller ikke at have. Måske havde det i virkeligheden været mere tilrådeligt, om han havde bestemt sig til at tage med varetoget. Det går midt på dagen og bruger ca. 4½ time til turen; så kunne man også få bedre lejlighed til at se sig om undervejs. Der er bare den ulempe, at man ikke altid kan være sikker på at få plads i varetoget, da det kun medtager rejsende i det omfang, lokomotivet kan trække dem.

Landmanden kigger op mod den grå decemberhimmel. Mon det skulle blive til snevejr, og mon ikke lokomotivet vil glide på skin-

jo dem, der stadig mener, at man nok kunne have klaret sig med den gamle sparekasse, og at det ikke var til nogen nytte med en bank. Det er nok svært at give det rigtige svar herpå. I hvert fald var det ikke let at lade være med at tage en aktie, når sådanne folk som kammerherren fra Frederikslund, godsejerne fra Valdbygaard og Lyngbygaard, jægermesteren fra Valdemarskilde og mange andre gode folk fra by og land gik ind for sagen. Så et par aktier har man da tegnet, og nogle hundrede rigsdaler har man vel også stående som indskud i banken. Måske var det en idé at spørge de to bankdirektører, hvordan sagerne står i banken — eller måske er det alligevel bedre at lade være. Det ser heller ikke ud til, at de bryder sig om at blive forstyrret.

Landmanden tager et par ekstra sug på sin lange pipe og spejder på ny hen ad jernbanelinien mod Korsør, hvorfra toget snart må komme.

De to købmænd er ganske rigtigt optaget af samtale og synes uberrørte af den almindelige forventning og utålmodighed, der ellers præger de ventende på perronen. Det er jo heller ikke første gang, at de skal til København; de har kørt adskillige gange, siden banen for halvandet år siden blev åbnet, og en københavneretur indgår efterhån-

den som et almindeligt led i dagliglivets nødvendigheder. De tilhører begge initiativets mænd, dem, som aldrig slår sig til tåls med, hvor langt man er nået. Fremskridtets hjul må stadig holdes i gang, stagnation er stilstand, og stilstand er ødelæggende for erhvervslivet.

Købmand Grønvold ser op på tranlygterne, der blafrer søvngit i vinden. »Vi må nu snart have gaslygter også her på stationen«, siger han. Købner nikker: »Der er bare det med afstanden.« Købner har selv siddet i komiteen til oprettelse af gasværket, og han husker de slidsomme forhandlinger, der gik forud, og vanskelighederne ved i det hele taget at få værket til at fungere. Det kniber med at få den fornødne fagkundskab. Foreløbig vil det sikkert ikke være tilrådeligt at lægge en gasledning fra byen helt herud til jernbanestationen. I det hele taget er det en kedelig historie, at jernbanestationen er blevet lagt 1500 alen fra selve byen, og hvis kaptajn Caroc's forslag var gået igennem, var stationen kommet til at ligge 4000 alen borte fra byens centrum. Der er måske nok mange, som synes, at det er rart at have jernbanen med al dens spektakel et stykke borte fra byen, men for dem, der skal med toget, er det tidsspilde, at man skal tage med vogn fra »Postgaarden« til jernbanestationen. Det virker også fordyrende på købmandsvarerne, når de skal køres et langt stykke med hest og vogn.

Købners tanker vender tilbage til gasværket og til de finansielle forhandlinger, han dengang var med til. Der var store vanskeligheder med at skaffe pengene, men til sidst løstes spørgsmålet ved, at Ringsted Sparekasse gav tilbud om at yde et lån på de 50.000 rigsdaler, som var nødvendige til opførelsen af værket.

»Egentlig,« tænker Købner, »var det en lille smule fløvt, at man ikke selv kunne ordne den slags uden bistand fra den meget mindre naboby. Hvis banken havde været i gang på det tidspunkt, havde det måske nok set anderledes ud. Nå, det er i hvert fald ørkesløs filosofi, idet forhandlingerne om gasværket var afsluttet et helt år, før banken åbnede sine døre. Måske var det ganske godt, at banken ikke kom til at yde det lån og dermed fik bundet 50.000 rigsdaler over et længere åremål.«

Købners tankerække afbrydes af en langtrukken fløjten i det fjerne. »Så, nu passerer toget Vaarby Bro, det er vist lidt sent på færde i dag,

men det ser ellers ud til, at vi har medvind til København, så vi indhenter nok forsinkelsen,« bemærker Grønvold. »Ja, og lad os håbe, at medvinden holder sig, også efter at vi er kommet til København,« svarer Købner.

Der er sket meget i de sidste 14 dage. En ublid vind har blæst hen over forretningslivet. Det kunne derfor til afveksling være rart med en smule rygvind. De sidste par uger har været fulde af dramatik, og i øjeblikket er det ikke let hverken at være købmand eller bankdirektør. Rygterne har svirret, og aviserne har indeholdt modstridende oplysninger og vurderinger af situationen. Det er måske nok overdrevet, når et blad forleden skrev, at man godt kunne være millionær og alligevel ikke have råd til at købe sig et måltid mad. På den anden side giver denne bemærkning sagen i en nøddeskal. De øjeblikkelige vanskeligheder skyldes mangel på kontanter — eller likviditet, som det hedder med et finere ord. Der er tilsyneladende ingen, der har penge, og fortsætter udviklingen på den måde, må hele erhvervslivet efterhånden gå i stå, på samme måde som den menneskelige organisme ikke kan fungere, hvis blodomløbet standser.

De to købmænd diskuterer videre. Nu er det meningen, at de vil danne sig et selvstændigt indtryk af situationen i hovedstaden. Det er årsagen til deres københavneretur. I alt er de ganske vist fem i direktionen, men det går ikke, at alle fem tager af sted på een gang. Nogle skal jo blive hjemme og passe banken, ikke mindst netop nu op til terminen. Det ville sikkert også virke påfaldende, om alle fem direktører tog af sted til København på een gang. Det kunne let sætte gang i rygtesmederiet — også i Slagelse.

Grønvold lader begivenhederne i de sidste måneder passere revy i erindringen. Først var der en række fallitter i Nordamerika sidst på sommeren; 900 banker havde standset betalingerne, og mange handels-huse var erklæret konkurs. Pengekrisen havde med forbavsende hast forplantet sig videre både til pengemarkedet i London og Hamburg. Så sent som den 24. november skrev Berlingske Tidende: »Vi må være glade, meget glade over, at forholdene på vor børs er langt bedre end i udlandet . . .«. Det lød beroligende, men en uge senere var tonen en helt anden. Nu forelå der telegrammer fra Hamburg om, at det store danske handelshus i Hamburg, Pontoppidan & Co., stod over for at måtte standse sine betalinger. Forretningerne på Københavns Børs var straks gået i stå, idet Pontoppidan havde mange forskellige kontakter med danske firmaer og banker. Det havde været et personligt chok for Grønvold at erfare Pontoppidans vanskeligheder. Han havde gennem flere år haft nær tilknytning til Pontoppidan, som ved bankens stiftelse havde ydet værdifuld bistand, ikke blot med gode råd, men også i form af tegning af aktier samt indskud for adskillige tusinder rigsdaler.

»Pontoppidan er en hæderlig mand,« siger Grønvold. »Det er den almindelige mangel på rede penge, der har skabt misèren, for hvad hjælper det, at værdierne er til stede, hvis alle på een gang gribes af panik og ønsker værdierne omsat i kontanter.« Købner nikker bifaldende. Betalingsmidlernes mængde er jo begrænset af den forhånden-værende mængde sølv, og derfor må der opstå kaos, når sølvet trækkes

ud af omsætningen og gemmes hen på kistebunden. Selv den forsigtigste og forstandigste vil i en sådan situation komme til kort.

De drøfter den nye kurs, udviklingen synes at have taget de sidste par dage. Den ene af Privatbankens direktører, den unge Tietgen — der vist kun er 28 år — er rejst til Hamburg for at undersøge mulighederne for at redde Pontoppidan. De telegrammer, han har sendt hjem dernedefra, giver udtryk for optimisme med hensyn til Pontoppidans stilling, og Tietgens argumenter har gjort stærkt indtryk på regeringen og Nationalbanken. Der menes at være tilvejebragt en gunstig stemning inden for regeringen, og man er vist nok på rigsdagen indstillet på at ville gå med til et lån på 1 mill. rigsdaler til Pontoppidan. Der knytter sig dog den betingelse til lånet, at den københavnske forretningsverden skal tegne sig for en garanti på en trediedel af beløbet. Efter de allersidste meddelelser, der indløb til Slagelse i aftes, skulle beløbet i går være blevet tegnet på børsen, ja, endog overtegnet på 10 minutter. Det vidner altså om en vis optimisme og tyder på, at der blæser en lidt blidere vind.

Foreløbig har man i Slagelse kun mærket svage dønninger af den københavnske krise, men man kan aldrig vide, når panikken angriber selv rolige og besindige folk. Vil alle mennesker på een gang se deres værdier i rede penge, så må det enten gå ud over pengene eller over værdierne.

Købner tænker på, hvordan den nye bank ville være stillet under et run. I alt har banken nu en aktiekapital på ca. 100.000 rigsdaler, og hertil kommer indlån på ca. 50.000 rigsdaler, men samtidig er 150.000 rigsdaler lånt ud, næsten udelukkende i form af veksler. Situationen kan derfor let blive vanskelig, hvis alle indskyderne ønsker deres penge frigjort. Allerede nu ser det ud til, at en del veksler må protesteres, men det behøver naturligvis ikke at betyde, at de pågældende ikke senere kan betale. Blot panikken dør hen, vil pengene vende tilbage til de normale baner, og erhvervslivet vil igen kunne klare sine forpligtelser. De virkelige værdier i samfundet er trods alt stadig til stede.

En hestevogn nærmer sig stationen i stærk fart. Stationsforstander Gyldenfeldt behøver kun at kaste et hurtigt blik på køretøjet — hverken vogn eller passager er til at tage fejl af. Det er kongelig agent

H. H. Schou, der åbenbart også skal til København. Schou tager nok ikke opslaget i ventesalen højtideligt:

»Biljetcontoirerne vil blive lukket 5 Minutter førend det paa-gjældende Togs Afgang, og efter den Tid kan ingen faa Biljet.«

Stationsforstanderen ville såmænd gerne i givet fald holde toget tilbage, så Schou kunne nå at komme med. Han var den første, der sendte en vognladning korn med jernbanen, endnu før den var blevet kongelig indviet. Han er sikkert byens mest fremtrædende personlighed i øjeblikket. Da han i 1838 valgtes ind i byens styre blandt de første borgerrepræsentanter, havde han langt det største stemmetal og blev naturligt valgt til formand for borgerrepræsentationen. Det er heller ikke glemt, at han i 1847, da priserne på landbrugsvarer var gået op i skyerne, solgte rug til 1 rigsdaler pr. skæppe til de fattige, samtidig med at dagsprisen var 1½ rigsdaler. Måske var der nogle, som var mindre begejstrede, men de allerfleste fandt, at agent Schou havde vist ægte borgersind ved denne lejlighed. Det var også en selvfølgelig ting, at Schou var stænderdeputeret under grundlovens tilbliven. For tiden er han landstingsmand.

Samtidig med, at han har varetaget disse mange tillidshverv, har han oparbejdet en af Sjællands største forretninger, navnlig i korn. Før telegrafen blev oprettet, havde han ofte ridende stafet fra Hamburg for at blive orienteret om kornmarkedets udvikling.

Han har også været med til at stifte Banken for Slagelse og Omegn og sidder i bankens repræsentantskab. Selv om hans tanker måske også strejfer banken, er det næsten sikkert, at dette problem i øjeblikket forekommer ham underordnet. Schou er en meget klog mand, og han ved, at de økonomiske spørgsmål nøje hænger sammen. På samme måde som man med telegrafen trykker på en knap i Hamburg og får et udslag på en hvid strimmel i København, således er der en nær forbindelse mellem årsag og virkning inden for det økonomiske liv. Skal krisen standses i Slagelse, må man gå til angreb i København eller måske snarere i Hamburg. Her må man ikke regne med kommuneskel eller nationale grænser. Sølvfoden knytter de forskellige landes økonomi tæt sammen, og begynder man i et land at hamstre sølvet, vanskeliggør man ikke blot betalingerne mellem landene, men også betalingerne indenlands.

Schou stiger ned af vognen og kaster et blik ind mod Slagelse, hvis konturer begynder at tegne sig klart mod den grå decemberhimmel. Der mangler et par takker i den velkendte silhouet. For godt et halvt år siden nedbrændte både Bjergbygades og Smedegades stubmøller. Til gengæld fanges blikket af Sct. Peders og Sct. Mikkels afstumpede tårne. Hvis man satte vinger på dem, ville de egentlig ligne et par stubmøller. Agent Schou smiler sarkastisk ved tanken. Der burde ved lejlighed gøres noget ved de kirkespir. De mispryder byen i deres

nuværende skikkelse. Når tiderne bliver bedre, bør de have slanke, elegante spir, således som de har haft tidligere.

Dog, der er mange andre opgaver, som er mere presserende. Banken skal nok få hænderne fulde. Meget byggeri har været sat i gang i de sidste par år. Først gasværket, så den nye skolebygning i Skolegade, hvor realskolen er flyttet hen. Ja, her må byen — synes mange — notere et tilbageskridt. Byen har mistet sin lærde skole, og selv om hverken H. C. Andersen eller Ingemann omtalte deres skolegang i Slagelse med synderlig begejstring, var det dog et prestigetab for byen, at latin-skolen blev nedlagt. Den sag bør tages op igen. Så er der sygehusbyggeriet med det nye hospital på Poulsbjergvej, og nu bliver der bygget en stiftelse for ældre, ugifte piger.

Kommunalmanden viger pladsen for forretningsmanden, der fortsætter tankegangen:

Der er således løst mange opgaver i den senere tid, men endnu flere venter fremover. Man må regne med, at jernbanen igen vil gøre Slagelse til en havnestad. Siden 1664, da Skibsholm Havn ved Tudeåens udløb blev nedlagt, har Slagelse følt sig afskåret fra vandet.

Jernbanen har rykket Slagelse mod vest til Storebælt. Fast sejlads mellem Korsør og Kiel er påbegyndt, og ligeledes regelmæssig sejlads til forskellige østjyske havne.

Jernbanen har givet Slagelse den store chance, og hertil kommer, at man jo må regne med, at jernbanebygningen endnu kun er i sin vorden. Når Slagelse efterhånden bliver forbundet med alle de øvrige byer på Sjælland gennem et net af jernbaner, vil handel og samfærdsel

Rester af den gamle mølle i Hong.

*Bagved den ses en af de mange og lange værkstedsbygninger til Vilh. Pedersens maskinfabrik.
Hong er en smuk og moderne by, hvor Banken for Slagelse og Omegn har en filial*

1882

EN MARKEDSDAG I SLAGELSE

De to drenge har været på tærne lige siden i morges. Dagen begynde ellers ikke særlig godt, regnen silede ned i de første morgentimer, men nu er vejret så hæderligt, som man kan forlange det i november måned.

Der er meget at se på på markedspladsen, og det ville koste mange penge, hvis man skulle se alle forlystelserne; men er man en rask dreng og i besiddelse af en smule frækhed, skal det nok lykkes at få alle oplevelserne gratis. For resten er der allerede ikke meget, de ikke har set. Damen uden underkrop så de i morges, da hun kom gående til sit telt. De har kigget i stereoskopkassen, medens manden gik og satte sine apparater op. Kannibalerne har de også set, ja, har endog overværet, at de blev sværtet over hele overkroppen. Det vanskeligste er naturligvis karrusellerne og luftgyngerne; her kan man ikke snyde, men må håbe på lidt velvilje ved prøvekørslerne. Undertiden falder

der også en fritur af, hvis det er lidt småt med søgningen. Desværre er der ikke så mange karruseller denne gang som ved sommermarkedet, men til gengæld snurrer den største karrusel, der endnu er set i Slagelse. Det er første gang, den vises i Skandinavien, står der på plakaten, og den kommer fra Hannover. Den er i to etager og bliver trukket af dresserede heste. I aften vil den være oplyst, det bliver det helt store nummer.

De store markedsdage rummer mange fortjenstmuligheder, også for drenge på 12 år. Mange markedsgæster har brug for en håndsrækning, og så vanker der en drikkeskilling i form af en femøre eller endog en tiøre. I morgen, når markedet slutter, og der skal ryddes op, gælder det også om at have øjnene med sig og finde de mønter, der i dagens løb er blevet tabt på markedspladsen. Der ligger adskillige tiører og femogtyvører; desværre er det næsten altid de mindste mønter, folk taber.

Drengene har hørt folk snakke om, at det store sommermarked og efterårsmarked nu skal til at høre op. De kan ikke rigtig tro, at det er rigtigt, det ville jo omtrent være det samme som at afskaffe jul eller påske. Nå, den tid, den sorg. Foreløbig skal de hen og kigge ind i teltet, hvor der vises dresserede søløver; der er sikkert en revne i teltet, ellers kan man jo selv lave en. Deres øjne gnistrer af spilopper. Pludselig lægger de ansigterne i ærbødige folder og hilser på en ældre herre, der langsomt kommer gående. Det er deres historielærer fra Østre Skole, så derfor er det formålstjenligt at se tilpas artige ud — i hvert fald så længe han er inden for synsvidde.

Den gamle lærer har knap nok bemærket drengene. Han går i sine egne tanker; også han oplever markedet, men på sin egen måde. Han kan ikke lade være med at lade tankerne vandre tilbage til de store krammarkeder, således som de formede sig i gamle dage, det vil sige i hans ungdom for et halvt hundrede år siden. Han ser hele markeds-sceneriet for sig: Nytorv med 8-skillings butikkerne, hvor alle udstillede varer kun kostede 8 skilling pr. stk. Vævernes boder med vadmel og lærred, pottemagerne, blikkenslagerne, knivsmedene. Og på Gammeltorv var der bødkerne med deres baljer og tønder; drejerne på Rokketorvet, og sadel- og piskemagerne, og endelig Schweizerpladsen med linedansere og danseteltet med offentlige damer.

Ja, der var noget at se på dengang. Krammarkederne bragte et pust fra den store verden. De mange fremmede handelsmænd og gøglere satte kulør på Slagelse. Fransk, tysk, engelsk og italiensk taltes i baby-lonisk forvirring. Og mange snurrige ting blev falbudt i boderne: franske guldsager, brysselkniplinger, italienske silketørklæder, tysk Nürnbergerkram. Nye ideer, nye moder på godt og ondt.

Måske var meget af det noget »kram«, således som de lokale håndværkere og handlende kaldte det, men der var alligevel en egen charme over livet på markedspladsen, og morsomt var det at tale med disse farende handelsfolk, der altid havde noget interessant at berette.

Nu er det altså ved at være slut med de store krammarkeder. Loven af 1873 har bestemt, at krammarkederne skal ophøre senest med udgangen af 1882. Det er altså en mærkedag for Slagelse. Den gamle lærer har tænkt sig at skrive i sin dagbog:

»I Dag den 9. November 1882 afholdtes for sidste Gang Krammarked i Slagelse. For Fremtiden vil der kun blive Heste og Kreaturer at se paa, og saa selvfølgelig alt det sædvanlige Markedsgøgl, som nok skal blive hængende — men det har ikke min Interesse.«

Han går langsomt videre og mumler ved sig selv: »Sic transit gloria mundi«, idet han støder stokken et par gange hårdt i jorden.

Ja, det er Slagelses sidste krammarked, og tilstrømningen har været stor. Er det måske, fordi der er mange, der har villet være med den sidste gang? I alt fald er der betydelig flere end til det store sommermarked i juli måned. Allerede i aftes var alle gæstgivergårde og herberger optaget, og mange af de tilreisende har tilbragt natten på gulve eller i stalde liggende i halm. Et stort held, at morgenregnen er hørt op, således at markedslivet kan udfolde sig i det fri. Det ville have været synd både for dyrene og deres ejere; en kold novemberregn pyn-ter nu engang ikke på dyrenes udseende. Og der er kommet ret mange opkøbere både fra Fyn, Jylland og fra Tyskland. Der har været en del interesse for hestene. Priserne har ligget nogenlunde: bedste, unge, fede heste 700—800 kr., unge, gode heste 400—600 kr., ældre, gode heste 200—400 kr. Handelen med kreaturerne har været noget træg. Unge lødekøer har kostet 200—300 kr., gamle køer 50—90 kr.

En landmand fra omegnen og en af byens handlende har fundet hinanden; de har gået i skole sammen og opfrisker gamle skoleminder og udveksler synspunkter på dagens spørgsmål. De står i al hyggelighed og smådriller hinanden med, hvor man har det bedst, i byen eller på landet.

»Det er jo en vældig høst, I har i år,« siger bymanden, »I må komme til at svømme i penge, når høsten er solgt.« Landmanden smiler lunt. Han må ganske vist indrømme, at høsten har været betydelig bedre end i 1881, men da var den også meget dårlig på grund af den fugtige sommer. Der er bare det med priserne, sådan går det altid: når høsten er god, falder priserne. Tag nu blot rugprisen; 118 pund rug noteres på Slagelse kornmarked til 10 kr. pr. tønne, i januar lå noteringen 3 kr. højere, 126 pund hvede noteres i 15 kr. pr. tønne mod knap 20 kr. for $\frac{3}{4}$ år siden.

»Hvordan er det da med smørret og æggene?« spørger bymanden. Ja, det er selvfølgelig rigtigt, at priserne her har holdt sig ganske pænt, og 1 kr. for et pund smør er måske slet ikke så dårligt, men det er jo alligevel kornpriserne, der er det vigtigste for landbruget. Det er ikke let for landmændene at konkurrere med alt det udenlandske korn, der indføres. I det sidste års tid har Danmark jo indført omtrent lige så meget korn, som der er udført. Amerikanerne oversvømmer Europa med billigt korn, de har jo jorden helt gratis derovre. Man skulle

måske nok tænke lidt over, om det ikke ville være klogt at lægge told på det udenlandske korn, som i det lange løb vil drive landmændene bort fra gårdene, hvis prisfaldet fortsætter. »I byboere søger da også at hytte jeres egne interesser; I har jo vedtaget, at der for fremtiden ikke må komme fremmede handelsfolk til Slagelsemarkedet — I kan altså heller ikke lide konkurrence!«

Bymanden er trængt over i defensiven, men afparerer med et modangreb: »Ja, men sig mig nu; når det er så dårligt med landbruget, hvordan kan hartkornprisen så stadig stige, samtidig med at kornpriserne falder? I må altså tjene lidt penge på anden måde.«

Landmanden kommer nu ind på sit yndlingsemne: foderroerne. Han har dyrket roer nogle år med godt resultat; hvis bare priserne på smør, æg, kød og flæsk kan holde sig, er det ikke en dårlig forretning at lade jordens afgrøder gå igennem kreaturerne først. Flere steder er man i gang med at bygge andelsmejerier, det vil igen betyde, at prisforskellen på herregårdssmør og andet smør vil forsvinde. Men det vil koste penge, mange penge at bygge mejerier.

»Vi har jo banken,« siger bymanden. »Ja, det er rigtigt,« indrømmer landmanden, han skal for resten huske at komme i banken. Han har netop solgt et kuld smågrise, 20 kr. parret, og fået et par vekslers, der skal diskonteres. Det er godt, at banken nu har åbent hver dag fra 9—3, og indleveres vekslernes inden 12, kan man allerede klokken halvto få at vide, om de kan diskonteres. Han har også lidt kontanter, der skal sættes ind på bankbog på opsigelse til 4 %. Det luner med en bankbog.

Bymanden vil gerne have noget at vide om sukkerroedyrkning. Både på Fyn og Lolland-Falster er der jo stor interesse herfor. Landmanden fortæller om mødet i Ridehuset i september, hvor spørgsmålet om en sukkerfabrik blev drøftet. Forholdet er det, at Tietgen på sukkerfabrikkernes vegne har tilbudt at lægge en sukkerfabrik i Slagelse, hvis landmændene vil tegne 2.000 tdr. land med sukkerroer for en periode over 10 år. Desværre syntes forslaget ikke rigtig at være faldet i god jord. Måske var det gået anderledes, hvis Tietgen selv var kommet til stede på mødet og havde redegjort for planerne. De landmænd, der deltog i diskussionen, var alle mere eller mindre skeptiske. De syntes, at det var farligt at forpligte sig for så lang en periode, man risikerede, hele fortjenesten gik i aktionærernes lommer. Man havde heller ikke tilstrækkelige erfaringer. Sukkerroer er mindre modstandsdygtige end foderroer. Der kræves for megen gødning; erstatter man brak med sukkerroer, driver man rovdrift på jorden. Og så er der arbejdskraften, vil den være til stede, og vil den være til at få til en rimelig løn?

Ja, arbejdslønnen — et par unge mennesker fra landet står ved hjørnet af Garvergården og drøfter det samme spørgsmål. Den ene holder avisen fra 1. november i hånden og læser højt:

»Paa sædvanlig Maade fandt i Dag det saakaldte Folkemarked Sted. Ingen Piger mødte, men derimod en Del Røgttere, Karle og Drengene, der ville fæstes, og ligeledes mange Smaaproprietærer, Ladefogeder og andre, der trængte til Folk. Priserne var højst forskellige, navnlig med Hensyn til Længden af Tjenesten. Mest søgt var Røgttere til 200 Kr. aarligt, Karle fra 30—60 Kr. for Vinterhalvaaret og 120—200 Kr. for hele Aaret, Drengene 50—70 Kr. aarligt.«

»Nej, man skulle tage til Amerika,« siger han. I avisen står der samtidig en annonce, hvor et københavnsk bureau tilbyder at skaffe emigranter plads i USA. Arbejdsmænd kan få 5—9½ kr. pr. dag, tjenestekarle 45—74 kr. månedlig og alt frit, tjenestepiger 37—55 kr. Håndværkere 11—18 kr. daglig, og det er endda lønninger for folk, som ikke behersker det engelske sprog.

»Hvor længe vil det herhjemme vare, inden vi har penge nok i banken til, at vi kan købe en gård? Med de gårdpriser og de lønninger, vi har, tager det nok en 40—50 år, og så er vi parate til at gå på aftægt — hvis vi derimod tager til Amerika, kan vi på 10 år lægge nok til side til udbetaling på en gård på 30—40 tønder land.«

Et par unge piger kommer hen til dem og forstyrrer flugten til Amerika. »Nå, er I også kommet til marked — vil I med i teatret, der er forestilling klokken halvtre?« spørger kavaliererne galant, »der går »Jeppe paa Bjerget«.«

»Skal vi ikke først hen at se det nye lystanlæg?« spørger pigerne, og alle fire vandrer sammen hen mod Fruevænget. Det er knap fire måneder siden, at anlægget blev åbnet for publikum, og selv om november måned ikke just er det bedste tidspunkt, er det dog en seværdighed.

Ved indgangen standser selskabet et øjeblik for at studere opslaget:

»Adgang tillades kun velklædte voksne Personer samt Børn, naar disse ledsages af andre end Barnepiger. Barnevogne og Hunde maa ikke medtages.

Selskabet til Forskjønnelse af Slagelse og Omegn.«

»Mon man også skal tage kasketten af ligesom i kirken?« siger den ene af de unge mænd, og leende og snakkende forsvinder de ind i anlægget.

Et par damer kommer inde fra anlægget, de diskuterer ivrigt de spørgsmål, der rører sig inden for hjemmets mure. I øjeblikket er det lægekunstens store fremskridt, der drøftes. Skal man foretrække gigtvat eller gigtfilt? Og nu kan man få brystklapper, der skulle kunne forhindre forkølelse. Skal man over Storebælt, bør man bruge Columbus-essens, der er absolut ufejlbarlig over for søsyge. Det sidste nye er elektromotoriske tandhalsbånd, der beforder tændernes fremkomst hos børn — men så er der for resten vandværket, hvornår mon det dog bliver færdigt, nu har byrådet smølet med den sag i flere år. Hvis der bare var kvinder i byrådet, så skulle piben nok få en anden lyd, for hvem er det, det går ud over, at vandforsyningen er så dårlig i Slagelse . . .

Deres stemmer fortøner sig efterhånden. Et par herrer dukker op, de virker ret ophidsede. Er det en forretning, de er blevet uvenner over, nej, det er langt mere sandsynligt, at det er en venstre- og en højremand, der drøfter Estrup og hans provisoriske finanslove. Intet kan for tiden bringe sindene mere i oprør end netop de politiske uoverensstemmelser, og de to Slagelse-redaktører, Branner og Tauber, gør, hvad de kan til at skærpe modsætningerne og oppiske stemningen.

En statelig skikkelse kommer spadserende, let kendelig på det hvide hår og det kraftige kindskæg. Købmand C. F. Grønvold er stadig i fin form. Han har ellers haft en del at tænke på i den sidste tid. Den voldsomme brand i august, der hærgede Grønvold og Schous store trælastforretning, har lagt meget beslag på hans arbejdskraft, og tilmed har han fortsat banken at passe, hvor han i fulde 25 år har været direktør.

Det har været en interessant, men også en meget krævende periode for en bankdirektør. Han tænker tilbage på festmiddagen den 1. juli på Hotel Postgaarden, hvor bankens jubilæum blev fejret. Ved denne lejlighed blev der holdt mange taler, og stifterne fik megen hyldest. »Slagelse-Posten« skrev på jubilæumsdagen et par venlige ord:

»Banken fejrer i Dag sit 25-aarige Jubilæum. Naar der ses tilbage paa de forgangne 25 Aar, hvor Banken har bestaaet, maa der siges til dens Ros, at den har udført en smuk og efterlignelsesværdig Virksomhed til stor Velsignelse for mange i en vid Kreds.«

Kun et halvt år gammel mødte banken sin første krise, men den klarede sig stolt, og fra år til år er virksomheden vokset støt. Aktionærerne kan heller ikke klage; i de 25 år, der er gået, har de i gennemsnit fået næsten 8 % i udbytte af deres penge. De, der i sin tid viste banken deres tillid og tegnede aktier, er derfor ikke blevet skuffede.

Det har ellers senere vist sig, at det ikke er nogen helt risikoløs forretning at drive bank. Hvordan gik det ikke den nyopdunkede vestsjællandske folkebank, der i 1877 gik nedenum og hjem efter at have konstateret et tab på $\frac{1}{4}$ mill. kr.

Banken for Slagelse og Omegn må vist i det hele taget siges at have fået sin virksomhed solidt funderet. Det var en god spekulation at købe ejendommen i Bredegade i 1873; det har også betydet en god hjælp for de fem direktører, at man har fået en daglig ledelse; et par udmærkede mennesker, Bech, der bestrider bogholder- og kassererposten, samt assistent Læssøe. Efterhånden er der blevet meget at bestille i det daglige. Omsætningen er nu oppe på over 7 mill. kr., og udlånene andrager godt 2 mill. kr.

Der er ingen tvivl om, at banken har haft betydning for byen og oplandet og har været med til at fremme produktion og omsætning. I hvert fald er det ikke bankens skyld, at den økonomiske udvikling har været noget træg i de senere år. Desværre må det erkendes, at Slagelse har temmelig få store nye virksomheder. Det er ærgerligt, at sukkerfabrikken åbenbart ikke bliver til noget. Måske er der ikke noget at sige til, at landmændene er en smule betænkelige og ikke helt kan overse, hvad de går ind i, men mere mærkeligt er det, at der også er en del borgere, som er imod tanken, da de er bange for, at fabrikken vil påføre byen forøgede sociale udgifter.

En del er dog heldigvis nået. Han ser op på Sct. Mikkels nye fine spir, men der er mange opgaver, der venter på en løsning. København er rykket nærmere til Slagelse, nu tager det kun to timer med iltoget,

men Slagelse station er stadig lige langt borte fra byens centrum. Det store kommunal-politiske problem i øjeblikket er de forhandlinger, der foregår om en ny bane fra Slagelse til Næstved. Efter lovforslaget har man tænkt sig at lægge en lokalstation et helt andet sted i byen. Slagelse får således to stationer, uafhængige af hinanden, hvoraf den ene ligger langt udenfor. Det er en meget dårlig løsning, og byen har energisk protesteret. For et par uger siden overrakte handelsstandsforeningen indenrigsministeren en adresse med anmodning om, at den nuværende station blev flyttet, og således at den også blev endestation for Næstved-banen. Selv om denne plan beregnes at ville koste 1 mill. kr. mere end den første, er den gamle forretningsmand ikke et øjeblik i tvivl om, at de penge vil være givet godt ud. Han ved, hvad han taler om, han har i årenes løb gennemført mange rigtige og fornuftige økonomiske dispositioner. Han foretager derfor sjældent en forkert vurdering. Han passerer nu Hotel Postgaarden og kaster et blik på den smukke, moderne bygning, hvis tiltalende udseende også er et resultat af hans initiativ og foretagsomhed.

Nu får Slagelse også et større opland mod vest. Færgeforbindelsen over Storebælt skal indvies til næste år, færgerne vil være i stand til at overføre togene, hvad der vil betyde en umådelig lettelse ikke mindst for varetransporten.

Grønvolds tanker vandrer sydpå. Han tænker på den store fælles udstilling i Næstved i oktober, hvor de to byer, Næstved og Slagelse, havde slået sig sammen. Det var en vellykket idé, som gav et godt varsel for fremtiden. Om to år holdes den næste fællesudstilling i Slagelse. Det har betydning, at provinsen viser sit eget ansigt, hvis man ønsker at følge med tiden. »Følg med tiden, men ikke med strømmen.« Er det ikke sådan, at den store norske digter siger?

Strømmen — emigrantstrømmen. Det skærer Grønvold i hjertet at tænke på, at der gennemsnitligt hver dag afskibes 200—300 danske, der rejser til Amerika, de fleste for stedse. Hvad er grunden? Er vi ikke i stand til at skabe eksistensmuligheder for landets egne sønner? Grønvold er på sin vandring nået helt hen til banken og går langsomt ind gennem døren — ind til arbejdet, der venter på ham.

Når man kommer ad vejen fra Løve mod Gørlev tegner sukkerfabrikens silhuet sig ind i landskabet med en selvfølgelighed — en industri, der har sin rod i jorden. Også her har Banken for Slagelse og Omegn en filial

1907

EN DAG I KØBMANDSGÅRDEN

De to køreheste stamper utålmodigt i stenbroen. Forkarlen klapper dem beroligende på halsen, samtidig med at han ordner de sidste småting ved seletøjet. Familien er ved at stige til vogns. Der er netop en uge til jul, så det er ikke for tidligt at få juleindkøbene besørget. Det er en god, gammel tradition, at hele familien op under jul tager ind til byen. De to børn ville sikkert protestere højlydt, hvis faderen skulle finde på at stryge turen.

Sædvanligvis er der god plads i charabanc'en, men i dag bliver køretøjet fyldt til sidste tomme. Faderen og moderen beslaglægger forsædet. På de to sæder bagved med ansigterne mod hinanden sidder børnene samt bedstefaderen, der heller ikke vil snydes for turen. Børnene vil selvfølgelig helst sidde på bukken hos faderen, men det lader sig vanskeligt gøre, da de to store kornsække fylder godt, og der er derfor kneben plads til benene på bagsædet. Bedstefaderen skal også passe på den store kurv med de fem snese æg til købmanden i byen. I en anden kurv er der sortepølser og medisterpølser fra gårdsdagens slagting. Pølserne er dog ikke til salg, men er beregnet som foræring til slægt og venner i byen.

Karlen knapper forlæderet til; temperaturen er under frysepunktet, så det kan godt blive en kold tur, hvis ikke fodposer og uldtæpper holder kulden ude. Så er køretøjet klart; faderen smælder med pisken, og vognen ruller gennem den trange vognport ud ad vejen mod Slagelse.

»Bare vi nu ikke møder et automobil,« siger moderen. Bilerne er det store problembarn for færdselen. Man læser næsten hver dag i avisen om, at der sker ulykker det ene eller andet sted i landet, fordi hestene er blevet sky for en bil og er løbet løbsk. Ganske vist er der nu givet bestemte regler for bilerne. De må således ikke køre på bi-vejene og heller ikke befare vejene om natten; den største tilladte hastighed er 4 mil i timen. Ønsker en bil at overhale en hestevogn, skal chaufføren først forsigtigt bruge tudehornet og dernæst afvente et signal fra kusen, om det kan lade sig gøre at komme forbi. For resten er det meningen, at vejgrøften på den ene side skal fyldes op for på denne måde at gøre vejene bredere. Alt dette er naturligvis udmærket, men man kan jo aldrig være sikker på, om bilisterne overholder bestemmelserne. I hvert fald har Slagelse Andels-Svineslagteri for nylig fået meddelelse fra andelshaverne om, at de for fremtiden agter at levere deres svin på Forlev station, da de af frygt for biler ikke tør køre helt ind til Slagelse med svinene.

Børnene har dog ikke noget imod at møde en bil; det er så sjældent, at de har været ude for den oplevelse. Bedstefaderen begynder at fortælle om de første jernbaner, om hvorledes hestene på marken rev sig løs, kørerne bissede, og får og lam blev ihjelkørt af toget.

Vognen er nået ind til Slots-Bjergby med de to sjællandske Jellingehøje. Det er nu så lyst, at man lige kan skimte Slagelse med Sct. Miksels og Sct. Peders slanke spir.

Bedstefaderen fortæller om den tid, da byerne var omgivet af toldgrænser, og der ved alle byens porte var acciseboder, hvor der skulle betales portpenge eller konsumptionsafgift, som det hed med et fint udtryk. Han mindes de mange gange, han har måttet standse ved Bjergbygades port, hvor acciseboden var anbragt lige syd for Rytterstaldstræde. Det var spændende, om man kunne få et eller andet igenem uden at betale afgift. Heldigvis var portvagten ikke altid lige nidkær i tjenesten eller tilstrækkelig kløgtig. Hvis det kun drejede sig om

en kurv æg eller en skinke, kunne man som regel smutte over et havegærde; vanskeligere var det, når det drejede sig om et helt kreatur eller et vognlæs korn. Bedstefaderen husker tydeligt, at det først var i 1851, man slap af med portafgiften, der voldte så stort besvær både for land og by. Sjældent indrømmer bedstefaderen, at tiderne er blevet bedre, men på det punkt kan han godt indse, at der er sket en forbedring for alle parter — også for toldbetjentene.

Enkelte fine snefnug kommer hvirvlende gennem luften; skulle det virkelig blive hvid jul i år. Efteråret har ellers været usædvanlig mildt, endnu i oktober kunne man enkelte steder plukke modne jordbær. Først i de sidste par dage har der været frost i luften.

Nu er vognen ved sit foreløbige mål, den gamle købmandsgård. Køretøjet ruller ind ad porten ind i gården med de hvælvede brosten. Gårdskarlen, der er i færd med at feje, sætter riskosten til side og hilser genkendende med et stort smil. Han hjælper familien ned af vognen, hestene spændes fra, kornsækkene overleveres i gårdskarlen varetægt, og hele familien begiver sig ind i den gamle købmandsgård.

Købmandsgården — et begreb, der gennem de sidste hundrede år har haft et vekslende indhold. Engang var købmandsgården oplandets naturlige midtpunkt; her solgte man, her købte man, her fik man kredit, her var krostue og samlingssted — ja, og i købmandsgården fabrikeredes en del af de varer, der blev solgt: blæk, blanksværte, puncheblandinger, brændevin og meget mere. Det var kornhandelen,

der i købmandsgårdens glansperiode udgjorde største parten af omsætningen. Dengang var kornudførselen det bærende led i udenrigshandelen, og købmandsgården var den hovedkanal, hvorigennem kornet passerede. Efterhånden som kornet mistede sin betydning for eksporten, tabte købmandsgården terræn, idet kornhandelen indskrænkedes til omsætningen mellem små og store landbrug. Samtidig skete der en opløsning af købmandsgårdens mangeartede funktioner. Der fandt en udspecialisering sted — fabrikationsprocesserne flyttede ud i særlige fabrikker, handelen deltes op på specialforretninger, bankerne overtog udlånsvirksomheden, og restaurationer, danselokaler og andre forlystelsessteder blev de selskabelige samlingssteder.

Bedstefaderen sidder i et hjørne af butikken og lytter til snakken, alt imens han ser på livet, der rører sig. Næh, det var nu alligevel noget andet i gamle dage; dengang blev man straks budt på et par søde snaps, og siden fik man kaffepunch. Man behøvede ikke at gå andre steder for at få en dag ud af det.

Det er endnu tidligt på formiddagen, og der er kun få mennesker i butikken. Købmanden har derfor god tid til at få en passiar med landmanden, og emner er der jo nok af.

Det mest nærliggende diskussionstema er naturligvis høsten. Landmanden må erkende, at den har været særdeles god; det har ganske vist været et fugtigt efterår, og en del af bjergningen er sket under vanskelige forhold. Derfor var det godt, at efterårsmanøvrerne blev afløst, så landbruget på den måde kunne få den nødvendige hjælp, da det kneb. Det var først et stykke ind i september, at vejret blev nogenlunde ordentligt, så kornet kunne køres i hus. Landmanden smiler ved sig selv, han husker den morsomme sang, der stod i avisen i anledning af det fugtige vejr:

»Regnen plasker fælt i Danas Have,
Stormen rusker i de grønne Træer,
Hingste græsser med forfrossen Mave,
næsten under Vand staar Fædres Grave,
Drenge fryser om de nøgne Tæer,
Himlen giver Vand og atter Vand,
Danmark er et lidet, fugtigt Land.«

Selv om den hollandske vægt ligger i underkanten, er høsten alligevel den bedste i adskillige år; når kernerne først får lov til at tørre i strået og siden bliver holdt i god kondition ved hyppig kastning, skulle kvaliteten nok blive helt pæn. Halmudbyttet har været helt fantastisk og høhøsten også fin; derimod har rodfrugterne ligget under gennemsnittet.

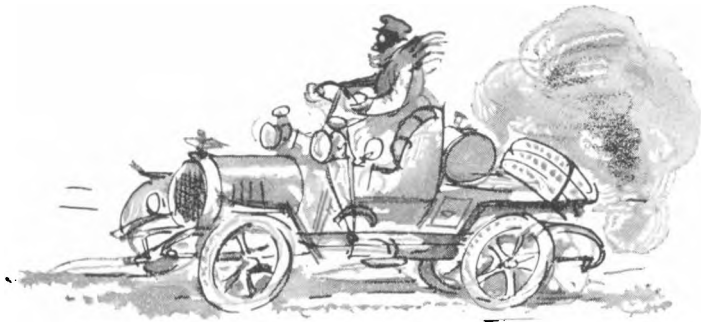
»Når rodfrugterne har svigtet, er det jo godt, at I ikke har fået den sukkerfabrik,« siger købmanden spøgende. — Ja, sukkerfabrikken — måske havde det alligevel været klogt, om man havde taget mod Tietgens tilbud i firserne, dengang da fabrikken kunne anlægges for 3—4 mill. kr. Hvad ville den ikke koste i dag, og hvem kan vel tænkes at ville lægge pengene på bordet. Det har jo i længere tid ligget ret stramt med kreditten. »Er det ikke rigtigt,« spørger landmanden. Købmanden indrømmer, at han har flere penge stående ude, end han egentlig bryder sig om. Heldigvis har han jo banken i ryggen, men der er vel ikke noget at sige til, om man også i banken vil se lidt kontanter af og til. Renten er desværre også temmelig høj. I går satte Nationalbanken diskontoen op til $8\frac{1}{2}\%$, og det er vist den højeste sats, der har været noteret i bankens historie. Det første, købmanden gjorde i morges, var at snakke med banken, om man regnede med at ville følge Nationalbanken. I november forhøjede banken i Slagelse sin diskontosats til $7-7\frac{1}{2}\%$ plus provision for en 3 mdr.s veksler. Det ville ikke være så rart, om denne sats skulle have en tand til, så bliver man nok snart nødt til ligesom i firserne at beregne renter af udestående fordringer. Købmanden har haft lejlighed til at snakke med bankkasserer Werner om sagen. Werner sagde, at man helst ville undgå at følge Nationalbanken. Ganske vist er Werner ikke direktør, men han regnes for at være en grumme klog mand, og hvad han ikke ved om bankvæsen, er ikke værd at vide. Det var i øvrigt Werners opfattelse, at den høje rente var et særligt københavnsk fænomen. Den hænger sammen med den byggespekulation, der har grasseret i København i de sidste 4—5 år. Ingen sinde før har millionerne rullet i den grad, og hvor er pengene så kommet fra? Det er udlandet, der for en stor del har finansieret byggeriet, idet Danmark har eksporteret kreditforpligtelser, der hidtil har fundet god afsætning i udlandet. For et par måneder siden var der imidlertid begyndt en krise i USA, og det

har medført pengeknaphed, og Amerika suger nu guld til sig fra det europæiske pengemarked. Udlandet er derfor ikke mere interesseret i at købe vore obligationer, og England vil ikke længer yde os varekreditter; derfor strømmer guld ud af Nationalbanken. I den sidste tid skal Nationalbanken være blevet drænet for flere millioner i guld, og det er for at værne om sin guldreserve, at den nu sætter diskontoen i vejret.

Landmanden har haft lidt svært ved at følge med i denne lange udredning, og han må indrømme, at de købmænd er vældig kloge på forretninger. Til at begynde med var der da også tre af bankdirektorerne, der var købmænd. Nu er der kun een købmand tilbage, nemlig Hans Jessen, de andre fire er proprietær Lindemann, fabrikant P. Rasmussen, overretssagfører Balle og amtsforvalter Madsen, men de er jo også alle dygtige og velanskrevne folk, der nok skulle vide, hvad de har med at gøre.

Samtalen glider nu hen på skatten. Købmanden synes, at det er ved at blive temmelig hårdt med den skat. Skatteprocenten for Slagelse er efterhånden kommet op på 6,2, den samlede skat for byen er ikke mindre end 150.000 kr. Den største skatteyder er købmand J. P. Nielsen, der skal af med 3.895 kr. Nå, han har nu nok råd til det, mener landmanden. Ellers er det jo ikke alle købmænd, der har klaret sig lige godt. Det er ikke længe siden, at en stor fallit har rystet Slagelse. Kornpriserne har været stærkt svingende, og den, der har villet spekulere, har løbet en stor risiko. Det menes da også, at det er fejlslagne kornspekulationer, der har bevirket, at det store købmandsfirma er gået konkurs.

Der høres pludselig et voldsomt spektakel, en raslen af jern og små, korte eksplosioner. En bil er bremsset op udenfor. Lidt efter kommer automobilisten ind; han bærer store automobilbriller og er klædt i skind. Hans tilsynekomst giver samtalen en ny drejning. »Ja, det er jer, der gør landmændene så forskrækkede, at de ikke tør komme til byen og handle,« siger købmanden. Automobilisten er straks fyr og flamme og forsvarer sine synspunkter med stor veltalenhed og ivrige gebærder. Om 10 år eller 20 år er det landmændene, der kører i biler, og til den tid vil købmandsgården på markedsdage være fyldt med biler i stedet for hestevogne, mener han. — Højrøstede protester og

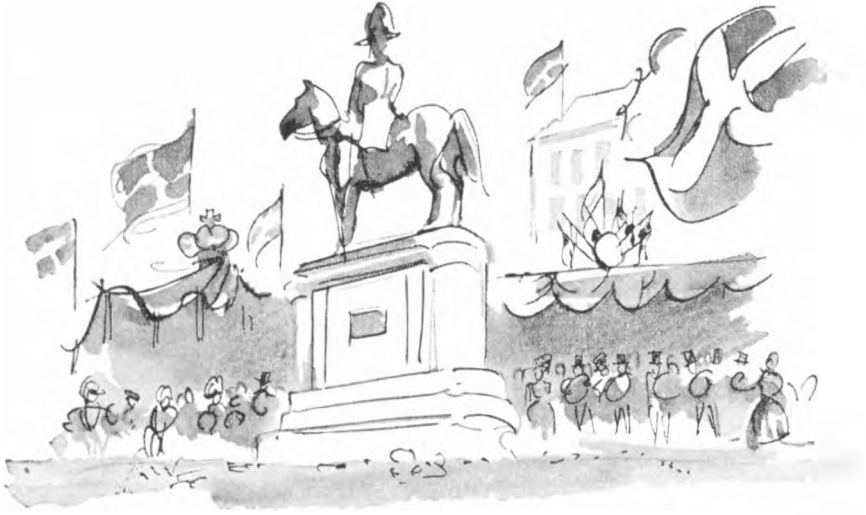
latterudbrud imødegår denne påstand. — Automobilisten fortsætter ufortrødent: Der kan ikke være tvivl om, at automobilet er fremtidens køretøj. Han ved, hvad han taler om; han var for nylig med i det store løb på ruten: København, Holbæk, Kalundborg, Slagelse, Næstved, Vordingborg, Køge, København, en strækning på 299 km. Der var 30 biler, der deltog, og alle gennemførte turen uden uheld. Vi lever nu i teknikkens tidsalder. Har landmændene da helt glemt, at det er centrifugerne, de kan takke for kvaliteten af det gode danske eksportsmør. Var det for resten ikke maskinfabrikken »Alliance« i Slagelse, der var blandt pionererne med hensyn til fabrikation af centrifuger. Og mange nye opfindelser er undervejs. I øjeblikket er der en malkemaskine fra England opstillet på prøve på Ourupgård, den skal kunne malke 100 kører om dagen. For nogle dage siden har en mand ved navn Ellehammer fløjet flere hundrede alen gennem luften i tre fods højde med et såkaldt aeroplan. Naturligvis er det kun sport, der næppe kan få praktisk betydning — men alligevel.

Medens bilisten har talt sig varm og har gjort sine indkøb i købmandshandelen, er bilen blevet kold, og da han skal starte, vil motoren trods energisk kraftudfoldelse med startsvinget ikke gå i gang. Et par behjertede folk skubber bilen i gang ned ad den let skrånende gade. Endelig vågner motoren op til dåd, og med nogle dumpe eksplosioner forsvinder bilen i en blå benzinos. »Det er da godt, at maskinerne endnu ikke helt har taget magten fra os mennesker,« siger den gamle bedstefar med et smørret grin. Han har været en tavs, men interesseret tilskuer til det lille mellem spil.

Landmandskonen har afleveret sine æg i butikken og besørget sine forskellige indkøb til julen. Hun har også købt gaver til manden, en

kasse cigarer med 100 stk. til 5 kr og en fin flaske portvin til 1,60 kr. Hun går nu i byen med børnene, der vil se på juleudstilling; hun skal også købe forskellige ting, der ikke kan fås i købmandsgården. Børnene ønsker sig et djævlespil; det er et gammelt spil, der var fremme for 100 år siden, men som nu er kommet på mode igen. Børnene har også bedt om at komme i biografen i Slotsgade. Der er forestilling hver time, og her spilles: »Tårnvagtens sidste Nattevagt. I Orkan. Kvinde eller Mand. Det ulykkelige Brædt. Perle er syg.« Alle disse fem stykker får man i løbet af en time, og entreen er 25 øre for voksne og 15 øre for børn. Hvis der bliver tid, har moderen besluttet, at familien skal aflægge et besøg på den nye kommunale badeanstalt, der åbnede for en måneds tid siden. Det er byens sidste store sensation, og her kan man få »hele og halve russere«, »romersk bad« og noget, der kaldes »skeletbad«, hvad så siden det er.

Købmanden og landmanden gennemgår mellemregnskabet. Kontoen skal godskrives de to sække korn. Kornprisen ligger egentlig ganske pænt, ikke mindst når man tager den store høst i betragtning: 13—14 kr. for rug, 15—16 kr. pr. tønde hvede. Og så er der de 5 snese æg. Saldoen er dog stadig negativ, og købmanden benytter lejligheden til at fortælle en historie om pølsemanden, der nægtede at sælge pølser på kredit, idet han forklarede, at han havde den aftale med banken, at banken skulle lade være med at sælge pølser, mod at han lod være med at låne penge ud. Landmanden forstår udmærket en halvkvædet vise og tager et par hundredkronesedler op af tegnebogen. Det hjælper på saldoen. »Disse her kan du vel også indløse,« siger han og tager fem aktiekuponer frem. De lyder på Banken for Slagelse og Omegn. »Ja, banken giver jo 10 % som sædvanlig,« siger købmanden og fortæller om festen ved 50 års jubilæet, der blev holdt på »Postgaarden« den 1. juli. Det var en meget vellykket fest med god stemning. Banken gav i anledning af jubilæet 1.000 kr. til indsamlingen til en rytterstatue af Chr. IX. Takket være det bidrag er man nu endelig nået op på det beløb, der var nødvendigt for at kunne påbegynde arbejdet. Der har været megen diskussion om, hvor statuen skulle stå, men nu har man endelig bestemt sig for Schweizerpladsen. Ganske vist bliver man så nødt til at flytte mindesmærket over Tauber, men det lader sig vel nok gøre.

Der er efterhånden ved at være trængsel i købmandsforretningen. Kommisserne har fuldt op at gøre, men der skal også være tid til at snakke, ellers er det en dårlig ekspedition, synes kunderne. Købmanden er glad for sine folk, de er vældig flinke, og han tror egentlig heller ikke, at de sympatiserer med al den nymodens snak om, at der ikke må arbejdes efter kl. 8, og at lærlinge ikke må have mere end 10 timers arbejdsdag. Butikken er dog til for kundernes skyld og ikke omvendt. Hvornår skulle småfolk få tid til at handle, når de arbejder til 6—7 aften, og butikken lukkede før 8. I sine unge dage har købmanden arbejdet både 14 og 16 timer, uden at han har taget skade deraf. Det værste er, at der er så mange ting, der lokker i fritiden, det kendte man ikke til i hans ungdom. Nu skal alle og enhver have en cykel; så er der biografen, der skifter hver uge, og teaterforestillinger er der også mange af. For resten optræder Johanne Dybvad, den store norske skuespillerinde, i »Et Dukkehjem« 2. juledag. Der skal nok blive fuldt i Slagelse Teater den aften; og for ikke ret længe siden sang Herold, og Fjeldstrup optrådte i Alexander den Store. Jo, Slagelse er skam godt med, og kniber det endelig med at få tiden til at gå i Slagelse, kan man komme ind til København på 1 time og 40 min. Der er måske ikke noget at sige til, at de unge gerne vil have lidt adspredelse, men faren er, at de bruger alle deres penge og glemmer at sætte en del af lønnen i banken. De tænker ikke på, at de senere vil få brug for deres

opsparing enten til køb af forretning eller i hvert fald til deres alderdom. Ganske vist var der i sommer en svensker, der talte i forsamlingshuset om noget, han kaldte folkepensionering. Det er selvfølgelig en smuk tanke, at vi alle skal sikres i alderdommen, men det kan jo dog kun ske ved, at vi alle sparer op dertil. Slagelse by har for resten ydet et smukt bidrag ved opførelsen af De gamles Hjem, der netop blev færdigt i sommer.

Kunderne kommer og går, hilsener udveksles, dagens problemer sættes under debat, og af og til løsner en lille historie smilebåndene. Forleden stod en mand uden for banken og hamrede på døren, skønt den ikke var låset. Til sidst blev bankfunktionærerne kede af at høre på spektaklet, og en af dem lukkede op for manden og spurgte, hvad meningen var. »Der står jo »bank« over døren, og derfor banker jeg, indtil der bliver sagt »kom ind.«

En anden kunde i butikken fortæller om den højtidelige begivenhed, da grundstenen til det nye Christiansborg blev nedlagt i november. Han overværede selv højtideligheden, hvor konseilspræsident I. C. Christensen talte smukt for kongen, som derefter med en sølvmurske murede den første grundsten. Diskussionen bevæger sig nu ud mod den store verden. Den tyske kejser Wilhelm synes at have svært travlt med at gøre sig populær; i sommer var han i København og i november i London. Resultatet har dog ikke rigtig svaret til anstrengelserne — luften forbliver kølig omkring ham. Og nu er den svenske konge Oscar død og skal begraves i morgen. Den nye konge hedder Gustav V. Meget kender man ikke til ham, udover at han er en ivrig sportsmand og spiller tennis.

En af bankens direktører er kommet ind i butikken, og han bliver straks det naturlige midtpunkt. Alle har de en eller anden forbindelse med banken, nogle har veksler løbende og andre kassekreditter, andre igen har penge stående på folio eller bankbog. Og for mange af dem gælder det, at de er aktionærer, store eller små, og derfor føler de sig som medejere af banken og er interesseret i dens trivsel. Bankdirektøren bekræfter, at Nationalbankens diskonto nu er oppe i $8\frac{1}{2}\%$, men han regner med, at forhøjelsen vil blive af kortere varighed, og han ser ingen grund til, at banken i Slagelse igen skal forhøje sine udlånsrenter. Selv om pengemarkedet ligger stramt, har banken ikke brug

for at låne i København i øjeblikket. Indlån og udlån balancerer med omtrent 4 mill. kr., men herudover har banken jo sin aktiekapital på 400.000 kr. og omtrent 200.000 kr. i reserver. Omsætningen er nu på 50 mill. om året. I de 50 år, banken har eksisteret, har den givet i gennemsnit $8\frac{1}{2}\%$. Der er vist ikke nogen anden dansk bank, som kan opvise et tilsvarende resultat. Udviklingen i Slagelse har i de senere år været sund, landmændene har haft nogle gode år, og det smitter af på provinsbyen. Byggeriet har været afpasset efter behovet; der har ikke foregået spekulationsbyggeri som i hovedstaden, hvor man nu står med 14.000 ledige lejligheder. Det er mærkeligt, som historien gentager sig. For 50 år siden — i 1857 — var der en ganske tilsvarende krise, dengang var der knaphed på sølv, nu er det guld, der er for lidt af. Dybest set bunder problemet dog i mangel på tillid — havde amerikanerne blot tillid til deres banker, havde nationerne tillid til hinanden, kunne panikken undgås, og livet ville være meget lettere at leve — også for bankdirektører. Bankdirektøren slutter sine betragtninger med et smil — han skal tilbage til banken, det er jo sidste terminsdag, og der er endnu meget at gøre i banken.

Selv en lang arbejdsdag får ende, travlheden begynder at ebbe ud i købmandsgården. Heste spændes for — med mellemrum høres vognhjulene rulle ud ad stenbroen ad udfaldsvejene mod syd, nord, øst og vest. Den gamle købmandsgård belaver sig på at gå til ro — dagens larm afløses af nattens mange sære lyde. Menneskene hviler — rotter, mus og katte overtager virksomheden i købmandsgården.

*I det særprægede samfund på den tangesforbundne halvø Reerso har Banken for Slagelse og Omegn også en filial.
Det er en oplevelse at køre dertil og stå på havnemolen med Sjælland liggende skjult bag den lille by*

1932

EN DAG PÅ SLAGELSE POSTHUS

Den unge pige kommer forsigtigt trippende tværs hen over banegårdspladsen. En let decembertåge slører konturerne af de omgivende bygninger; det støvregner lidt. I de sidste dage har det været koldt, men meteorologerne lover nu mildere vejr, og det ser ikke ud til at blive en hvid jul. »Det kan da for resten også være det samme, så sparer man i hvert fald på brændselet,« tænker hun. — Og spare, spare, det er jo det, alle snakker om for tiden. Det er nu ellers trættende at høre på i længden, især når man kun er 18 år.

Hun nynner nogle strofer af en Beethoven-melodi, som endnu sidder i ørerne fra koncerten i aftes, da Johanne Stockmarr og Egisto Tango spillede sammen i Håndværkerforeningen. En stor kunstnerisk oplevelse var det. Slagelse er såmænd kommet helt godt med, når det gælder adspredelser; man behøver ikke at tage til København for at opleve noget. Hun tænker på de kongelige skuespillere, der i vinter opførte »Cant« i Industriforeningen. Hvad var det nu, forfatteren hed — jo, rigtigt — det er ham digterpræsten, Kaj Munk. Måske var det lidt langtrukket og tungt, det syntes aviserne også — men så har man

da biografen, der spiller de samme stykker som inde i hovedstaden; hun har for nylig set den første danske tonefilm »Præsten i Vejlby«.

Hun standser brat op for en bil, der kommer i stærk fart. Nå, bilerne synes åbenbart at benytte sig af, at hastigheden nu er blevet sat op fra 50 til 60 km i timen. Det gælder dog vist ikke i byen, og i al fald kunne bilisten da godt respektere de fine nye striber, der for nylig er blevet malet. Der har været en hel del diskussion om de vanskelige færdselsforhold på jernbaneplassen, men nu har politiet forsøgt at regulere færdselen ved at lade opsætte en hel mængde færdselsskilte og male striber på asfalten. Den våde asfalt genspejler de elektriske lygter foran stationsbygningen og posthuset. Ja, det var unægteligt et fremskridt, at der blev asfalteret på pladsen. Hun tænker tilbage på indvielsen af pladsen, da den blev overgivet til kommunen sidste sommer. Byen fejrede begivenheden med et stort asfaltbal, hvor livgardens musikkorps spillede. Der var virkelig bal i gaden i ordets egentlige forstand. Hun gør et par lette dansetrin op ad trappen til posthuset. I døren støder hun sammen med en pæn, ældre herre, der er for udadgående. Han smiler og siger »undskyld«, idet han høfligt letter på hatten. Hun ser efter ham. Åh, det var jo den nye forsvarsminister, H. P. Hansen, der for et par uger siden indtrådte i Staunings regering. »Nu kan jeg sige,« tænker hun, »at jeg har været lige ved at vælte en minister, oven i købet forsvarsministeren.« Det var vel nok godt, at H. P. Hansen blev forsvarsminister, så kan byen da regne med, at den får lov at beholde sin garnison.

Også hos H. P. Hansen sætter det lille sammenstød en tankerække i gang. Døren er altså for smal, som også pressen har gjort opmærksom på. Måske burde arkitekten have lavet to døre, en for indadgående og en for udadgående færdsel. Nå, selvfølgelig har posthuset en af sine meget store dage, nu midt i terminen og op mod jul. —

Inde i ekspeditionslokalet er der fyldt til trængsel, det er ikke blot terminen og julen, der er årsagen; men mange benytter lejligheden til at tage de nye lokaliteter i øjesyn og få en sludder med venner og bekendte. Det er jo ikke engang en måned siden, at posthuset blev indviet, og mange er her for første gang. Nogle venter ved lugerne på at blive ekspederet, andre står og udfylder postanvisninger og adressekort ved skråpultene, andre står parvis og sludrer, og andre igen bare kig-

ger. I det store og hele synes publikum at være tilfreds med posthusets indretning. De lokale snedkere er måske knap så begejstrede for, at møblementet er fremstillet på Nyborg straffeanstalt, men kvaliteten er der dog vist ikke noget at sige til. Kontorstolene vækker særlig opmærksomhed, de har det særlige raffinement, at de er forsynet med gænger, og det er naturligvis noget, der giver anledning til adskillige kvikke bemærkninger. Den almindelige opfattelse synes at være, at posthuset kun har een fejl, men rigtignok også en ganske betydelig skavank, nemlig dets beliggenhed. Det gamle posthus lå i Bredegade i byens centrum, og det var oprindelig meningen, at det nye posthus skulle opføres over for kirken. Men da de gamle bygninger var blevet nedrevet, afslørede Sct. Mikkels kirke helt nye skønhedsværdier, og byens vise fædre besluttede at frilægge kirken og flytte posthuset ned til jernbanestationen, der dog trods byens vækst stadig ligger temmelig atsides. Naturligvis var det et fremskridt, da jernbanestationen i 1892 blev flyttet nærmere til byen, men der er adskillige, der stadigvæk synes, at jernbanestationen ligger for langt borte fra den centrale del af byen. Mange, som havde ærinde i banken, skulle også på posthuset og omvendt, derfor var det tidsmæssigt en fordel, at posthuset og banken var naboer — det er jo ikke altid, at man skal med toget, fordi man skal på posthuset.

En svag rysten føles — det er hurtigtoget til København, som er kørt ind på stationen. 1 time og 24 minutter ifølge køreplanen varer turen til hovedstaden, nu kan det vist heller ikke gøres hurtigere.

Den nye postmester, Hagbart Berg, går en inspektionsrunde gennem lokalet. Han smiler og hilser, han er glad for det nye posthus og er tilfreds med at se maskineriet i funktion. Henne i hjørnet står et par arbejdsløse og kigger på den nye elektriske maskine, som posthuset har anskaffet, og som kan stemple lige så mange breve som tidligere 20 postbude. Dette kan unægtelig give anledning til visse betragtninger. Er det mon maskinerne, der er skyld i arbejdsløshed? De sidste tal, der er offentliggjort, viser, at Danmark nu har ikke mindre end 150.000 arbejdsløse. Hvor længe skal arbejderklassen finde sig i denne tilstand? Det er ikke mærkeligt, at kommunisterne er gået stærkt frem ved valget i sidste måned. For første gang er de blevet repræsenteret i folketinget — de to nye folketingsmedlemmer er Aksel Larsen og

Munch-Petersen. Der er ingen tvivl om, at de nok skal få sagt deres mening, de er begge to godt skåret for tungebåndet. Det er ikke ret længe siden, at journalist Aksel Larsen var på besøg i Slagelse, hvor han talte ved et stort arbejdermøde. En del arbejdere hævder, at det nationalsocialistiske arbejderparti bærer fremtiden i sig, og at det vil kæmpe for arbejdernes interesser; men ved valget den 16. november fik partiet i hele landet kun 757 stemmer; det er nok alligevel kun en døgnflue.

Henne ved døren har to landmænd mødt hinanden, de er lige kommet ind med toget og har haft lyst til at se det nye posthus. Det kan være interessant at se, hvad man kan få for 200.000 kr., som posthuset har kostet. Det er faktisk en hel del penge. Man kunne jo købe en lille herregård for det beløb. For et halvt års tid siden solgte Knud Bach sin gård på 500 tdr. land for 105.000 kr. Den ene af landmændene trækker op af lommen en annonce, han har klippet ud af Sorø Amtstidende. Han læser:

Gård til salg, 23 tdr. land, 21½ tdr. hartkorn. 2 heste, 7 køer og 1 tyr, 20 fedesvin, redskaber og maskiner. Købesum 20.000 med 2.000 i udbetaling. Kreditkasselån 16.000.

Det er svigersønnen, der gerne vil have sit eget, og landmanden vil nu i banken for at skaffe penge til udbetalingen. Lidt har han jo sparet op, men de penge skulle gerne gemmes til alderdommen. Næh,

det er ikke gode tider for landbruget, forrentningsprocenten er lige blevet udregnet til minus 1,3; det er altså den rene tilsætning i øjeblikket at være landmand. Hver gang man sælger en gris til eksport, binder man faktisk en halvtredskroneseddel i halen på den; det kan jo ikke blive ved med at gå ret længe på den måde. Det bedste ville være helt at stoppe eksporten i nogen tid. Forhandlingerne med England synes ikke at gå så godt, det ene øjeblik tager Bramsnæs af sted, det andet P. Munch, og lige meget hjælper det. Det ender nok med, at der kommer en lov om begrænsning af svineproduktionen, og det ville muligvis også være det eneste fornuftige. For der er vel ingen, der regner med, at Valutacentralen vil komme til at betyde noget væsentligt, for den bliver nok også ophævet inden ret længe.

I det hele taget er der ikke mange lyspunkter for landbruget for tiden; også sukkerroedyrkingen har været en skuffelse. Sukkerfabrikken »Vestsjælland« har måttet nedskære sin aktiekapital med $2\frac{1}{4}$ million, og stadigvæk synes den at køre med underskud. På generalforsamlingen for en måneds tid siden nedlagde hele bestyrelsen deres mandater, men nu er Madsen Mygdal blevet valgt til formand. Man må så håbe, at han kan rette skuden op. Valget i november blev nok en stor skuffelse for ham; Venstre havde en ret betydelig tilbagegang. Stauning er en klog general, der nok ved, på hvilket tidspunkt et valg er mest belejligt. De to landmænd er ellers enige om, at det rigtige havde været, om Madsen Mygdal igen var kommet til at stå ved statens ror. Det, der skal til, er tilpasning mellem det indenlandske omkostningsniveau og priserne på verdensmarkedet, og kan tilpasningen ikke gennemføres på anden måde, må man gribe til en kronenedskæring, hvor beklageligt det end måtte være. Kronen må finde sit naturlige leje, således at det igen kan betale sig at eksportere. Næh, man skulle have været postembedsmand. Som tjenestemand har man sin faste gage, og når man går af, får man sin gode pension. Det er baggrunden for, at Madsen Mygdal har foreslået en nedskæring af statens lønninger. Dog, det er ikke alene lønningerne, der bør skæres ned, men også ejendomsskatterne og renten; i det hele taget er det de faste udgifter, som er særlig tyngende for landbruget, da de ikke falder i takt med de svigtende indtægter.

Ja, rentespørgsmålet optager unægtelig sindene i øjeblikket, og det

er ikke blot landmændene, der tænker på renten. Her i terminen vil der i år blive mange, der får besvær med at skaffe de nødvendige midler til betaling af renter og afdrag. Der er måske nok noget rigtigt i den tanke, finansminister Bramsnæs har udkastet, at man skal lægge en særlig skat på renteindtægter og indtægter af aktier og obligationer, men mon alligevel ikke betragtningen er lidt kortsynet. Hvordan ville det gå med kurserne på kreditforeningsobligationerne i det lange løb? Vil sparere bevare den fornødne tillid, hvis man kan risikere den slags ekstra beskatninger? De to landmænd standser et øjeblik deres samtale og hilser på et par bekendte, der går forbi. Det var for resten et par medlemmer af bestyrelsen for Banken for Slagelse og Omegn.

Luften er ligesom fortættet af økonomiske problemer, alle drøfter økonomiske spørgsmål, enhver ud fra sine særlige forudsætninger og synspunkter. De to bestyrelsesmedlemmer er optaget af en ivrig diskussion og taler netop om rentespørgsmålet. Den ene er fra byen, den anden fra landet, og det sætter sit naturlige præg på argumenterne. Landmanden går stærkt ind for, at banken snarest skal nedsætte sin udlånsrente. Nu har Nationalbanken i indeværende år i tre tempi gradvist nedsat sin diskonto fra 6 % til 3½ %. Hensigten kan dog vel kun være, at renteniveauet som helhed skal presses ned, derfor bør bankerne følge efter, hvad de københavnske banker jo allerede har gjort. Byrepræsentanten er i og for sig ikke uenig heri og kan supplere dette med at fortælle, at der for 14 dage siden har været afholdt et møde i Nationalbanken med repræsentanter for banker og sparekasser, og her har dens direktion henstillet, at man skulle nedsætte både indlåns- og udlånsrenten. Fra pengeinstitutternes side var man ved mødet principielt gået ind på at følge Nationalbankens henstilling. Banker og sparekasser i Slagelse har som følge heraf indkaldt til et møde i slutningen af måneden, hvor man også vil drøfte en eventuel nedsættelse af rentesatserne. Selvfølgelig er det rart at få 5 % for sine penge for indlån, men på den anden side betyder det, at det aktive erhvervsliv må trække så meget hårdere for at betale den høje udlånsrente. Derfor er der måske en vis rimelighed i under det faldende prisniveau at sætte indlånsrenten ned til fordel for udlånsrenten. Og hvis bankerne ikke selv gør en indsats, risikerer man, at staten ad lovgivningens vej søger at påvirke renteniveauet. I banken havde man forleden talt om, at det

var sandsynligt, at man fra statsmagtens side ville forsøge at skabe basis for en omfattende konvertering. I de sidste måneder havde Nationalbanken købt obligationer op, og rent faktisk var obligationskurserne steget med ca. 10 points det sidste halve år. »Ja, vi må ud af renteslaveriet på den ene eller anden måde,« siger landmanden. Han omtaler den nye forening, der netop er stiftet: Dansk bygge- og spareforening; man kan her blive medlem, når man forpligter sig til at præstere en løbende opsparring. Til sin tid får man så et rentefrit lån uden kaution til opførelse af eget hus. Det lyder unægtelig godt, men mon det ikke er ligesom kædebrevne, der grasserer i øjeblikket. De, der kommer først, får noget ud af det, medens de sidste — og de fleste — bliver sorteper.

To af bankens funktionærer kommer ind ad døren. Det er den mangeårige bankkasserer Anders Møller og bankens bud. De kommer for at hente penge på posthuset, og så er det nødvendigt at møde op to mand høj. »Hvad, har banken ikke de penge, den skal bruge,« spørger et af bestyrelsesmedlemmerne spøgende. Kasserer Møller svarer omgående: »Næh, vi laver dem jo ikke selv ligesom ham landinspektøren i Brande.« Landinspektøren i Brande, lederen af J. A. K. bevægelsen, har været et stående samtaleemne de sidste par år. Hans private seddeltrykkeri i Brørup har gået i døgndrift i længere tid, men nu

bliver der sat en stopper for denne konkurrence til Nationalbanken, og fra 1. januar ophører sedlerne med at have gyldighed.

»For resten, hvordan har direktør Werner det,« spørger landmanden. Bankkassereren kan oplyse, at nu har direktør Werner det rigtig

godt, efter at han er blevet behandlet på Lucasstiftelsen. Han er faktisk helt restitueret og har genoptaget sit arbejde i banken. »Det var ærlig talt et magert jubilæum, vi havde,« siger det ene af bestyrelsesmedlemmerne. Han hentyder til bankens 75 års jubilæum den 1. juli. Der var ganske vist reception, men man havde strøget den traditionelle festmiddag på grund af de dårlige tider, og der blev heller ikke nogen jubilæumsbonus til aktionærene, tværtimod sattes udbyttet ned fra 10 til 9 %. Bevares, 9 % er vel heller ikke til at kimse ad, men når udbyttet nu i de sidste 25 år har ligget på 10—11 %, så er man jo blevet forvænt. Heldigvis har banken ikke lidt tab af betydning på udestående fordringer, men obligationerne faldt stærkt i kurs, da sterling gik fra guldet, og banken led et tab på $\frac{1}{2}$ million på sin obligationsbeholdning. Det er dog en trøst, at det er den slags tab, som man håber på at vinde ind igen, når kursen stiger. Det gælder blot om at have tid og råd til at vente på kursstigningen.

I begyndelsen af året måtte Københavns kommune betale en effektiv rente på 7,65 % for et toårigt lån; man må åbenbart trænge hårdt til penge også i København. Siden har kurserne rettet sig betydeligt, hvad der er heldigt for Slagelse kommune, for nu skal der jo bygges et nyt vandværk, og udgifterne hertil er kalkuleret til 800.000 kr. Kommunen har foreløbig købt en grund til værket på Valdbygaards jorder, og her skal foretages visse prøveboringer. Kasserer Møller oplyser, at banken ikke er særlig interesseret i at finansiere værket. Man har dårligt råd til i øjeblikket at binde penge på langt sigt. Det ser for øvrigt ud til, at kommunen nu får et lån i et forsikringselskab på 300.000 kr. til en rente på knap $5\frac{1}{2}$ %. Det må vist stort set kaldes tilfredsstillende alt taget i betragtning. »Hvordan går det med terminsbetalingen i banken,« spørger det ene af bestyrelsesmedlemmerne. Møller har det indtryk, at rentebetalingerne er blevet overholdt, men selvfølgelig er der en del, der beder om henstand for afdragernes vedkommende, og hvis banken mener, at der er en rimelig motivering, stiller den sig imødekommende, så vidt det er muligt.

En bankkasserer er vant til at arbejde og snakke samtidig, og Møller har i samtalens løb fået afviklet sine forskellige opgaver på posthuset. Han siger farvel, og de to bankfunktionærer går ud ad døren. Møller har nu pludselig travlt; oppe i banken savner kunderne sikkert

den populære kasserer. Han forsvinder hen ad gaden med lette skridt, der afslører den trænedede tennisspiller.

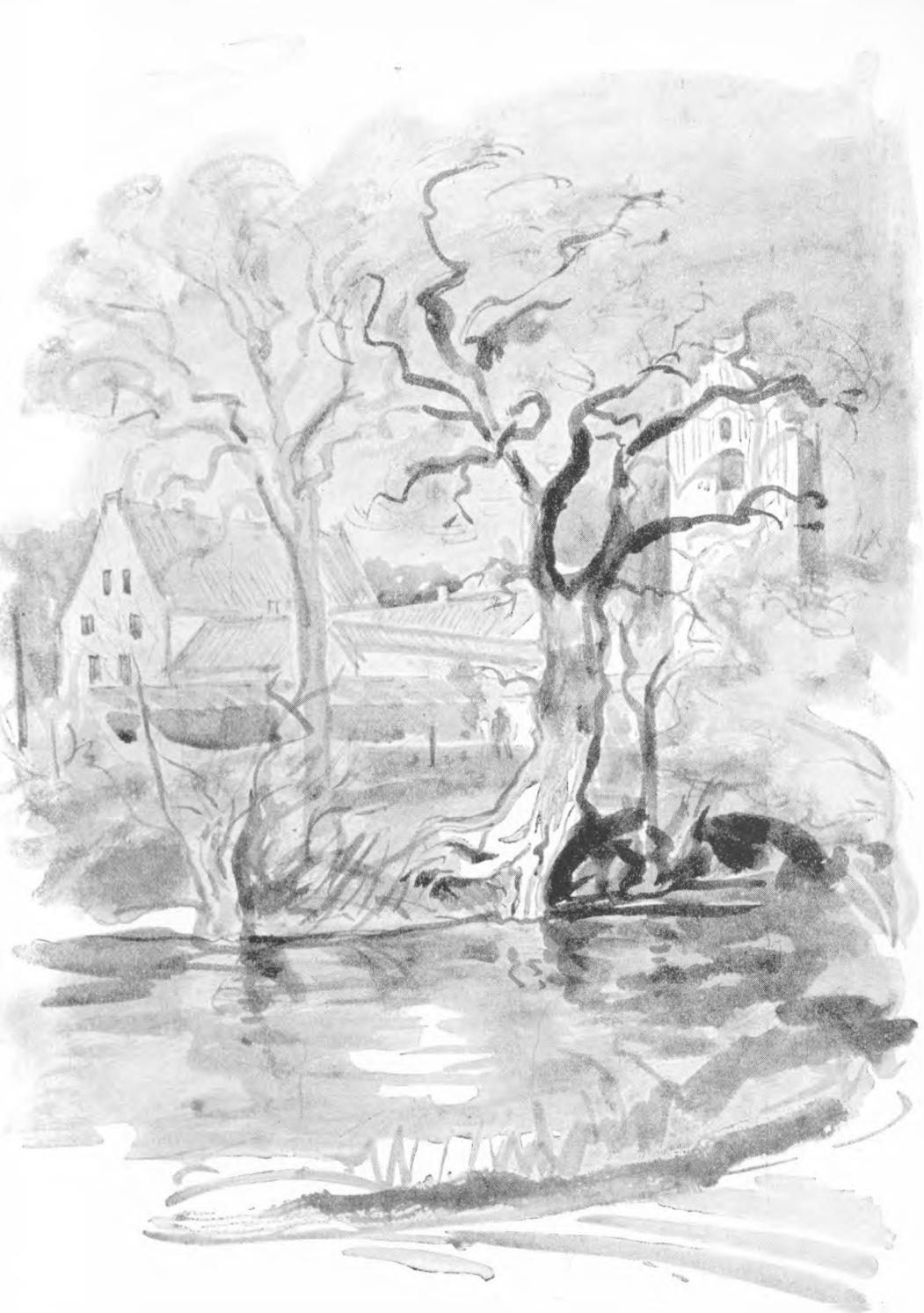
De to bestyrelsesmedlemmers samtale glider over på den storpolitiske arena, også her er terminsbetalingerne et problem. Frankrig, Belgien, Italien og Polen vil ikke betale renter og afdrag, og Tyskland slår en streg over hele udenrigsgælden. USA er temmelig sur herover, og det forstår man jo udmærket. Roosevelt har ved præsidentvalget vundet en knusende sejr over Hoover. Man må så håbe, at han har lidt mere forståelse for de europæiske problemer end sin forgænger. I Sverige er den svenske Stauning, Per Albin Hansson, igen blevet regeringschef, hvad man vel også havde ventet. I Tyskland synes forvirringen at være fuldstændig; det ene øjeblik slås Hitler med v. Hindenburg, det næste med v. Papen. For øjeblikket er nazisterne tilsyneladende trådt i baggrunden, og den stærke mand v. Schleicher har netop dannet regering, men hvor stærk er han? og hvad mon det skal ende med? Der er familiestrid i Norden, Danmark og Norge er indviklet i en bitter kamp om Østgrønland. Heldigvis er striden af ublodig karakter, og man er enedes om at lade den internationale domstol i Haag afsige en kendelse. Blot alle andre nationer ville bære sig ad på samme måde og lade tvistigheder blive løst ad voldgiftens vej. Efter aviserne at dømme har vore repræsentanter i Haag gjort en god indsats, navnlig den unge fuldmægtig Gustav Rasmussen fra Udenrigsministeriet.

Et par husmødre med pakker, der skal sendes til udlandet, står ligeledes ivrigt fordybet i samtale. Også de beskæftiger sig med de økonomiske problemer, blot i den noget mindre stil. Det er husholdningspengene, det drejer sig om. Hvordan skal man dog få budgettet til at balancere her op til jul. Tænk, hvis manden bliver arbejdsløs, det gælder så om at have lidt reserve i banken. Der bliver ikke noget med and eller gås på bordet juleaften; en julegås koster mellem 7 og 10 kr. og en and fra 3,50 til 5,50 kr., og en julehare er ikke meget billigere, vildthandleren forlanger 4—4,50 kr. Det billigste bliver nok en flæskesteg, men det er jo heller ikke at foragte. Og så den Valutacentral, der bevirker, at man hverken kan få ægte sagogryn eller amerikansk flormel — hvor længe skal husmødrene finde sig i, at et kontor i København således bestemmer, hvad man skal bruge i husholdningen.

Deres to poder deltager ikke i den almindelige drøftelse; de leger hver med sin yo-yo, og det beslaglægger fuldt ud deres opmærksomhed. Yo-yoen er i øjeblikket den store landeplage. En drejer i Slagelse har netop fået en ordre på 100.000 stk. til øjeblikkelig levering, men han har med sorg måttet afslå ordren, da han ikke har maskiner, der kan producere så stort et kvantum på så kort tid.

Diskussionen fra de forskellige grupper smelter sammen til en monoton summen. Det er posthuset i Slagelse, men det er samtidig et miniature-Danmark. Problemerne er de samme, personerne er de samme. Det er verdenskrisen, og det er Danmarks specielle krise, der afspejler sig. Det lakker mod jul, men julestemningen kommer til at mangle i de mange tusinde hjem. Året 1932 vil gå i graven uden mange rosende ord. Nu ser man nytåret i møde og ønsker alt godt for 1933.

De smukkeste sjællandske landskaber finder man i egnen omkring Sandved, hvor Banken for Slagelse og Omegn har filial. Fyrendal slot og kirke, hvis længer er så tæt sammenbygget som gik de i eet, er en af de mange oplevelser denne egn byder på

1957

EN DAG I BANKEN

Den unge mand går med hurtige skridt hen ad Bredegade, han standser op ved døren til banken og går ind. Straks han er kommet indenfor, er det ligesom om der kommer lidt tøvende over hans gangart, og den raskhed og beslutsomhed, der har præget ham, viger pladsen for en vis usikkerhed — man kan næsten sige ængstelse. Han er ellers velkendt med banken; han kaster et blik hen til indlånskranken, hvor han nu gennem mange år har været en hyppig gæst, når han afleverede sine sparepenge. I dag er det imidlertid en alvorligere sag. Hvad er det, der står i bibelen: »Det er saligere at give end at tage.« Disse ord dækker på en måde den situation, han befinder sig i. Man er altid glad og tilfreds, når man kommer for at sætte sine sparepenge

ind på kontoen. Men den dag, man ønsker at hæve dem allesammen og tilmed har brug for et lån, er man knap så veltilpas.

Han skæver hen til skranken ved den modsatte side, her har direktørerne deres pladser. Mon det nu vil lykkes ham at overbevise direktionen om, at det mål, han har sat sig, fortjener at fremmes, og mon banken vil være villig til at give ham et lån af den nødvendige størrelse. Det har sine vanskeligheder i øjeblikket at være en ung landmand. Generationsskiftets problemer er et almindeligt samtaleemne på landet; det er jo ikke sådan, at landbruget ikke har haft en række gode år — tværtimod, sammenlignet med begyndelsen af trediverne har udviklingen endog været særdeles tilfredsstillende. Han har ganske vist ikke personlige erfaringer fra landbrugskrisen for 25 år siden, men han har hørt tilstrækkeligt om den. I de senere år har produktpriserne været gode, men til gengæld — og desværre, synes han — er landbrugsejendommene gået tilsvarende op i pris, og selv om man har været sparsommelig, er det alligevel de færreste, der kan skaffe de 50—60.000 kr. i udbetaling, som gerne skal lægges på bordet, hvis man ønsker at få en gård blot af en nogenlunde passende størrelse.

Det ser for resten ud til, at begge direktørerne i øjeblikket er optaget. Direktør Møller står og taler med en kunde, direktør Gøtterup sidder fordybet i nogle regnskaber. Den unge landmand tænker, at det nok er bedst ikke at forstyrre, og sætter sig ned i en af de bekvemme sofaer for i tankerne endnu en gang at gennemgå hele sin plan — gården, han har set på, prioriteterne, udbetalingen, hans egen opsparring og kautionisterne.

Direktør Gøtterup har nu rejst sig og står henne ved en af de store kasser med kontokort; han skal finde et bestemt engagementskort. Han veksler nogle ord med fuldmægtig Larsen i lånefaget. Direktør Gøtterup blader kontokortene igennem og tager et kort frem, som han studerer omhyggeligt. Den gamle eventyrdigter, H. C. Andersen, kunne have digtet et eventyr om denne kasse med de mange kontokort. Den minder jo om gryden i »Svinedrengen«. Når man holdt fingeren ind i dampen fra gryden, kunne man straks lugte, hvad mad der blev lavet i hvert køkken i hele byen. Ja, tænker direktør Gøtterup, her kan den, der forstår at læse tallenes sprog, følge mange skæbner. Men det er ikke eventyr, det er rigtige historier, hverdagshistorier, kortene fortæl-

ler — store og små begivenheder mellem hinanden. Her berettes om drømme og forhåbninger, om succes og resultater, om skuffelser og vanskeligheder. Heldigvis er langt den overvejende del historier om mennesker, der har vist sig at være i besiddelse af dygtighed, vilje, energi, arbejdslyst og stræbsomhed. De når som regel et godt økonomisk resultat, hvis ikke uheld eller ulykke er ude efter dem.

Direktør Gøtterup har fået øje på den unge landmand og hilser på ham. Den unge mand behøver såmænd knap nok at fortælle om sit ærinde; man har allerede i banken hørt om, at den pågældende gård er til salg, og man ved også, at den unge landmand er liebhaver til gården. Direktør Møller er nu også blevet ledig, og de to direktører og landmanden går sammen ind i det tilstødende direktionskontor; her kan man sidde fredeligt over en cigar og snakke frit om tingene, og forhåbentlig føjes der en ny og lykkelig historie til de mange andre i kassen med kontokortene.

I ekspeditionslokalet har der hele dagen været travlhed; det er ikke en af de helt store dage, men omkring den første er der erfaringsmæssigt en hel del mennesker i banken. De fleste, der kommer til byen en sådan dag, har også et eller andet ærinde i banken, og her træffer man venner og bekendte fra land og by. Man får en lille sludder i de hyggelige sofaer midt i ekspeditionslokalet, og man får lejlighed til at se på de mange mærkværdige ting, der foregår bag skranken.

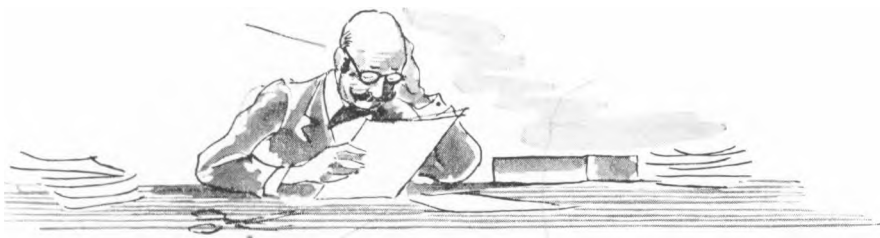
Et par af byens håndværkere sidder og sludrer sammen; de har forholdsvis god tid, sæsonen er jo endnu ikke for alvor begyndt. De sidder og snakker fagmæssigt. »Kan du huske, dengang vi lavede det og det?« De har begge været med ved bankens ombygning 1951—53. Det var unægtelig et interessant stykke arbejde, selv om problemerne af og til kunne sætte én grå hår i hovedet. Som nu f. eks. da den gamle box skulle brydes ned, 14 dage var man om at komme igennem de tykke mure; det er da godt, at man ikke også skal i gang med den nye, for den er meget værre. Den har en halv meter tykke mure bestående af klinkerbeton, og med tætte mellemrum er der anbragt jernbaneskiner. Der skulle vist atomværktøj til, hvis man ville forsøge at bryde igennem den.

De snakker videre om materialerne, der er blevet brugt ved ombygningen. Den udvendige facade af bygningen er fra Norge, gulvet i ekspeditionslokalet foran skranken fra Italien, bagved fra England, og teaktræet er indisk, men arbejdet er fra Slagelse. Og de ved begge to, at det er førsteklases arbejde, der er anvendt helt igennem; ingen steder er der sjusket; der er ikke sparet, på den anden side har man heller ikke ødslet. Det var egentlig så træffende, da godsejer Neergaard i sin store tale ved indvielsen citerede Shakespeare: »Regn ej småligt ud, hvad er fornødent.« Hvor meget var det, udgifterne løb op til, omtrent 11½ mill.! Det var jo en hel del penge, navnlig når man tænker på, at banken købte ejendommen i 1873 for 68.500 kr. Nå, selvfølgelig var priserne også anderledes dengang. Og på mange måder er det lettere at bygge et helt nyt hus end ombygge et gammelt fra 1797. Der er mange vanskeligheder at slås med, når man river en gammel bank ned, medens den alligevel bliver stående, og bygger en ny op, samtidig med at bankforretningerne skal gå videre, og personalet og kunderne må generes mindst muligt. Funktionærerne fik tit grus mellem tænderne, støv i håret og støj i ørerne, men de tog det med humør.

Og hvem skænker nu den tid en tanke. Personalet sidder rundt om optaget af arbejdet. Funktionærerne er glade for de nye omgivelser; her er frokoststue, badekabiner, skabe o. s. v., og der er gjort, hvad der kan gøres for at lette tilværelsen i det daglige. Man har taget maskiner i brug og lader dem udføre det grove arbejde. De store protokoller er forsvundet; det krævede mandsstyrke at flytte rundt med

dem, og de søde unge piger havde næppe kræfter dertil. Kontokortene er lettere at tumle, de står i kasser på ruller. Man er også fri for at fare rundt i banken med bilag. Transportbåndet, der løber inde under skranken, arrangerer ensrettet færdsel for bilagene og sørger for, at alt kommer på sin rette plads. Telefonsystemet har revolutioneret den daglige tilværelse, man råber ikke længer tværs over lokalet. Det er heller ikke nødvendigt mere at gå over på den anden side, hvis man skal snakke med en kollega; man bruger blot den automatiske hus-telefon. Direktør Møller har måske nok haft betænkeligheder med hensyn til, hvordan de unge mennesker for fremtiden skal holdes i god fysisk kondition. Han sætter nu sin lid til, at de uden for kontortiden med så megen større iver vil dyrke idrætten.

En pæn ældre herre er på vej hen imod boxnedgangen, en af bank-assistenterne går hen til ham for at ledsage ham ned i boxen. Assistenten kender ham godt, han er pensioneret skolelærer. Hvad ærinde mon han kan have i boxen? Ønsker han at sidde uforstyrret dernede og læse i gamle breve fra forlovelsestiden; er det testamentet, der skal genopfriskes og måske ændres, eller skal præmieobligationernes numre efterses, om der skulle være faldet en gevinst? Han låser den ene lås op til boxskabet og bankassistenten den anden; først da kan boxen lukkes op, og kassetten tages ud. Den gamle skolelærer tager kassetten under armen og sætter sig hen i et aflukke, hvor han i ro og mag kan sidde og sysle med sine skatte. Åh, naturligvis, det er et bundt aktier,

der synes at have førsteprioriteten for hans interesse i øjeblikket. Aktierne trænger åbenbart til at blive klippet, kuponerne hænger som modne frugter og venter på at plukkes. Blandt værdipapirerne ligger et bundt aktier, der er udstedt af Banken for Slagelse og Omegn. Han

tager den ældste af aktierne i hånden og studerer eftertænksomt det gulnede dokument med de gamle underskrifter. Det er med særlig veneration, at han gennemgår sin aktiepost. På en vis måde er den et familieklenodie, der er gået i arv gennem tre generationer. Hans farfar købte i 1857 ved bankens stiftelse en aktie på 200 rdl. I 1874 blev aktien ombyttet med en kroneaktie lydende på 400 kr. Han blader videre i aktierne og rekapitulerer i tankerne hele udviklingen. Kort før verdenskrigens udbrud udvidedes aktiekapitalen med 50 %, således at gamle aktionærer kunne købe til kurs 112. Han erhvervede dengang en ny aktie til den billige kurs. Under krigen udvidedes aktiekapitalen atter, således at han for sine 600 kr. kunne få en aktie på 400 kr. til kurs 110; han havde så i alt aktier for 1.000 kr. Og endelig i 1919 fordobledes aktiekapitalen, stadig til kurs 110, hvorved hans aktiebeholdning kom op på 2.000 kr. Siden da har der ikke været aktieudvidelser, hvad han i og for sig er ked af. Mon banken ikke vil benytte jubilæet som anledning til en udvidelse af aktiekapitalen. Aktierens indre værdi er vokset støt, og reserverne, der i 1919 kun var 900.000 kr., er nu nået op på 4 mill. Hvor meget mon kursen egentlig er i dag? Han låner af bankassistenten en kursliste og går bankaktierne igennem. Jo, her har vi det — 175. Der er vist kun to eller tre provinsbanker, hvis kurser noteres højere. Han sidder og kigger på en opstilling, som han har lavet over udbyttet gennem de mange år, og han fører nu sit regnestykke à jour. Det er altid så morsomt med den slags talpuslerier, man har da ikke været regnelærer for ingenting. Han ser listen igennem. Det laveste udbytte gennem de 100 år er $5\frac{1}{2}$ %, det var i 1860—61. Det mest almindelige har været 10 %, ikke mindre end 37 gange har banken deklareret 10 % i udbytte. Dernæst kommer satsen 8 % med 23 gange og endelig 15 gange 12 %. Det højeste udbytte var i 1918 med 15 %, næh, stop — det var vel egentlig i 1916, da banken ved overgangen til kalenderår aflagde regnskab for et halvår og udbetalte 12 % i udbytte for det pågældende halvår; det betød i virkeligheden 24 % for et helt år. Han tæller udbytterne sammen. I de første 25 år var gennemsnitsudbyttet 7,8 %, i de næste 25 år 9 %, i det tredje kvarte århundrede af bankens historie var gennemsnitsudbyttet helt oppe på 10,9 %, og endelig har de sidste 25 år givet 10,0 %. Hvor meget mon det kan blive til for hele den hundredårige periode? Jo,

her har vi resultatet — 9,5 %; det må vist siges at være tilfredsstillende fra et aktionærsynspunkt. Det er en præstation til ug. Ærgerligt, at man ikke har nogle flere af disse rare bankaktier; det ville have været en god hjælp til pensionen, tænker han, idet han lægger sine papirer tilbage i kassetten og putter kuponerne i en særlig kuvert, således at de kan præsenteres til indløsning ved kassen.

Ved kassen er der travlhed, det er der næsten altid. Med en ofte benyttet frase betegner man kassen som bankens hjerte; herigennem pumpes pengene ud og ind; pengestrømmen cirkulerer i bankens mekanisme som blodstrømmen i det menneskelige legeme. Hovedkasserer Voetmann, der passer pumpestationen, har sjældent tid til at kede sig; kunderne kan godt lide at blive hurtigt ekspederet, på den anden side skal der også være tid til at snakke, og det er en kunst, som kasserer Voetmann forstår sig på. Han er en værdig afløser af direktør Møller, der altid havde en god historie at fortælle, samtidig med at han betjente kunderne.

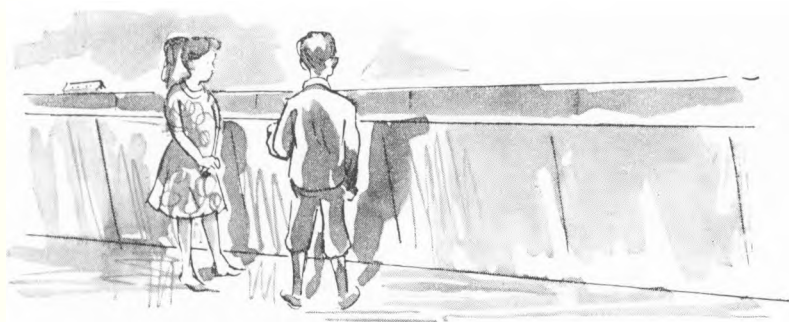
Når kassen er bankens hjerte, kan man vel på samme måde sige, at bogholderiet er bankens hukommelse. Her snakkes der ikke så meget, men alligevel sker der mange ting. Det er ikke penge, der strømmer gennem bogholderiet, men bilag; store og små papirlapper pas-

serer herigennem og bliver posteret. Det levende liv omformes til tal og opmagasineres i bogholderiets mange kolonner. Tallene smutter fra debet og til kredit og tilbage igen; det gælder om at holde styr på de små ting og have overblik over de store. Hovedbogholder E. Fischer sørger for, at tallene kommer i deres rette bås. I øjeblikket sidder han med et stort ark foran sig, han er ved at foretage en opgørelse over bankens 3.300 udlånskunder, fordelt på forskellige erhvervsgrupper. Det vil være interessant at kigge ham over skulderen og se, hvorledes banken har sine udlånsmidler placeret. Tallene røber nemlig hele bankens struktur; de viser, hvilke næringsgrene der særlig er repræsenteret af bankens udlånskunder. Se et øjeblik på tallene:

<i>Pr. 30/4 1956</i>	<i>Mill. kr.</i>	<i>%</i>
Håndværk og industri	7,5	18,9
Engroshandel	5,7	14,3
Detailhandel	7,9	19,9
Landbrug m. v.	7,6	19,1
Byggeri og anlægsvirksomhed	3,8	9,5
Andre erhverv	3,3	8,3
Andre formål	4,0	10,0
	39,8	100,0

Det er tydeligvis erhvervslivets bank. Håndværk, industri, handel og landbrug beslaglægger omkring tre fjerdedele af lånene, og lægges byggeri og anlægsvirksomhed til, er mere end 80 % af lånene kortlagt. Hovedbogholder Fischers tanker strejfer et øjeblik den gamle formålsparagraf i de første vedtægter fra 1857. Her fastsatte man, at banken skulle »samle og gjengive til Cirkulationen, opbevare og gjøre frugtbringende de Capitaler, som i større og mindre Summer ligge spredte paa mange Hænder frugtesløse, fordi de enten ere for smaa eller bestemte til at anvendes inden kort Tid«, og videre sagde vedtægterne, »at Banken skulle virke til Handelens, Agerdyrkningens og Industriens Fremme ved at aabne en ny Kilde, hvor Pengelaan navnlig paa kortere Tid kunne erholdes«. Mon ikke Schou, Grønvold og Købner og de andre, der tog initiativet og gravede det første spadestik, må erkende, at deres indsats har båret frugt til gavn for by og egn.

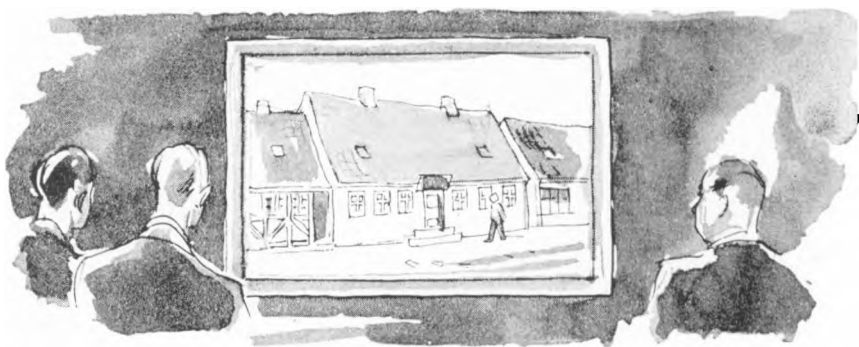
Et par børn er kommet ind i banken; de ser sig om og synes lidt betuttede. Fuldmægtig Kai Jensen kommer dem til undsætning: »Jah, det var noget med en stil i skolen om bankvæsen,« siger de. Fuldmægtig Jensen smiler forstående, det er ikke første gang, at han bliver stillet over for den opgave at virke som rådgiver for den opvoksende generation. »De får råd, når De går i banken«, dette bankernes fyndord gælder også for de ganske unge. Han viser dem rundt og peger på de forskellige skilte og forklarer, hvad der foregår bag skranken.

Boxen er et helt kapitel for sig, og den gør altid lykke hos børnene. »Se her,« siger fuldmægtig Jensen, »foran den store boxdør ligger hunden med øjne så store som tekopper, bag ved døren vogter den med møllehjulene, men allerlængst inde i boxen har vi hunden med øjne så store som Rundetårn. Desværre kan jeg ikke vise jer dem, da de ikke gør tjeneste om dagen; da sover de, fordi de skal holde vagt om natten. Om dagen hjælper politiet os. Hvis der skulle komme nogen og forsøge at røve vore penge i banken, er der overalt knapper, der kan trykkes på; så ringer der en alarmklokke på politistationen, og i løbet af 60—70 sekunder er revolverbevæbnede betjente fra politistationen i stilling ved alle indgange.« »Åh, skulle vi ikke prøve at trykke,« spørger børnene. Fuldmægtig Jensen ler: »Næ, det går ikke, det ville næsten være synd for betjentene.«

Der er også andre på besøg i banken. De to direktører og formanden, købmand Erslev, står sammen og taler med en svensk bankdirektør, der er kommet på visit. Han vil gerne kigge lidt nærmere på

bankens indretning og forretningsgang. Det hænder ret hyppigt, at bankfolk fra Norge, Sverige, Tyskland, ja sågar England kommer på besøg for at gøre studier. Før bankens ombygning var bankens direktion og arkitekter på rundtur til alle nyere banker herhjemme og hjemførte ideer og impulser. Alle steder hentede man det bedste, og det gik op i en højere enhed med de tanker og planer, man selv havde fostret. Købmand Erslev lader direktørerne om at forklare de tekniske raffinementer; han glæder sig til bagefter at foreslå, at den svenske gæst også skal benytte lejligheden til at se, hvorledes en gammel købmandsgård ser ud i 1957. Købmand Erslev peger inde i direktionskon-

toret på det fine træmosaikbillede, som er udført af den gamle træskærer i Høng som en gave til banken ved indvielsen. Billedet forestiller den nu nedrevne ejendom i Løvegade, hvor banken holdt til i den første spæde start. Købmand Erslev kan godt lide det gamle billede, der minder om de små og fattige forhold i bankens barndom. Han ved af erfaring, hvordan en virksomhed bygges op fra det beskedne og enkle til det omfattende og komplicerede. Han kender pengenes værd, han ved tillige, hvorledes flid og dygtighed er aktiver, der ikke figurerer i et regnskabs statusposter, men som ikke desto mindre er afgørende for driftsresultatets udseende.

I valutaafdelingen er der forholdsvis roligt ved skranken; det er jo ikke turistsæson endnu, og fuldmægtig Olsen får kun med mellemrum lejlighed til at brillere med sine sprogkundskaber. Han må så trøste

sig med, at der til stadighed er en betydelig omsætning med udlandet, og det giver en hel del at bestille. Rembourser skal åbnes, udenlandske inkassationer ekspederes, dokumenter skal efterses og undersøges; det er altsammen noget, der ikke blot kræver rutine, men den allerstørste nøjagtighed og agtpågivenhed.

Fuldmægtig H. Jørgensen løfter hovedet fra sine bøger og bilag, han er færdig med gennemgangen af regnskaberne, der er sendt ind fra filialerne. Som fremskudte forposter ligger filialerne i oplandet: Høng, Gørlev, Dalmose, Ruds Vedby, Sandved og Reersø, og gennem telefonens edderkoppespind holder fuldmægtig Jørgensen rede på, hvad der foregår derude.

Folk kommer og går, her i banken træffer man hinanden ligesom på jernbanestationen, på markedspladsen, i købmandsgården og på posthuset. Man snakker og småsludrer, de lokale begivenheder diskuteres og kommenteres, den hjemlige politik drøftes. Bliver der snart valg? Og bliver valutastillingen mon bedre af det? Det er trist med de priser og lønninger, der stadig styrter af sted om kap i det store nationale seksdagesløb. Hvem vinder? Et er i hvert fald givet, den, der taber, er den danske krone, der ikke kan holde trit med det førende felt i dette tempo. Kan det i det hele taget betale sig at spare, er der nok en eller anden, der vil sige. Skatter og inflation æder jo det hele op, hævder man. Og dog — hvem er det, der klarer sig bedst? Rådspørger vi de 20.000 indlånskonti i indlånsafdelingen, får vi svaret: Det er de mennesker, der ved målbevidst arbejde bygger deres fremtid op, og som ikke lader forbruget løbe forud for indtægterne. De, derimod, som til stadighed forfølges af afdrag på afbetalingskøb, af forfaldne skatter og af ubetalte regninger, er under et stadigt pres, og det går ud over arbejdet og humøret. En bankbog giver tryghed, sikkerhed og uafhængighedsfølelse. Ja, det er bedre at holde styr på sin økonomi i stedet for at blive styret af sine økonomiske problemer.

Klokken er nu blevet 16. Banken lukker, der bliver tomt på det store marmorgulv, men bag skranken er der stadig noget at bestille. Hvad der er blevet udsat i dagens løb, må nu gøres færdigt. Kunderne først, derefter bilagene, er bankmandens leveregel. Kassen skal stemmes af, bilagene tælles op og sættes på plads. Inkassationer, der er foretaget i dagens løb, skal afregnes. Til sidst lukkes kasser og skabe

til — penge og værdier forsvinder i boxens dyb. Posten ordnes og underskrives; den automatiske maskine lukker kuverterne. Efterhånden ebber travlheden ud — en efter en går funktionærerne hjem.

Men inde i direktionsværelset sidder formanden og de to direktører og drøfter forberedelserne til 100-års-jubilæet. Den gamle bank med det ungdommelige sind glæder sig. Den blev snydt, da den sidste gang havde en rund fødselsdag, i 1932, men denne gang håber den på, at der virkelig skal blive fest i Davids Gaard.

Dalmore er en typisk, sund og rolig sjællandsk stationsby. Store træer rammer stationen ind, og lige ved baneoverskæringen ligger Dalmore-filialen af Banken for Slagelse og Omegn

Bankens dagbogsblade

- 1856 nov.: *Købmændene L. Købner og C. F. Grønvold foreslår på et møde, som Sparekassen for Slagelse og Omegn afholder på St. Frederikslund, at der skal oprettes en bank i Slagelse.*
- 1857 15/1: *Der afholdes et møde, hvor en komité, bestående af kammerherre, ritm. Grevenkop v. Castenskjold til Frederikslund, godsejer Bech til Valdbygaard, godsejer Jacobsen til Falkensten, købm. L. Købner og købm. C. F. Grønvold, fremlægger indbydelse til aktietegning i en bank for Slagelse og Omegn. Endvidere fremlægges udkast til vedtægter for banken.*
- 1857 20/3: *Der afholdes konstituerende generalforsamling, hvor der vælges et repræsentantskab på 18 medlemmer med kammerherre Grevenkop v. Castenskjold til formand samt en direktion bestående af købmand C. F. Grønvold, købmand L. Købner, godsejer Jacobsen, jærgermester v. Deurs, købmand W. Lauritzen.*
- 1857 1/7: *Banken begynder sin virksomhed i jernstøber Rasmussens ejendom, Løvegade 215, daglig kontortid 3—5. Der ansættes en bogholder, cand. phil. Bech fra realskolen, med en gage på 500 rigsdaler årligt samt fribolig i banken.*
- 1858 17/5: *Der vedtages at give direktørerne løn, 200 rigsdaler årligt til direktionens formand, 100 til hver af de fire andre.*
- 1858 31/8: *Bankens første generalforsamling finder sted på Rådstuen i Slagelse. Der deklarereres 6 % udbytte og henlægges 1.980 rigsdaler til reserverne.*
- 1861 10/9: *Direktionen ansøger repræsentantskabet om 9.000 rigsdaler til køb af en grund til opførelse af en ny bankbygning, men forslaget forkastes.*

- 1862 4|2: *Man vedtager også at yde lån mod pant i fast ejendom, når forholdene i øvrigt tillader det.*
- 1864: *Banken flytter fra Løvegade til Davids Gaard i Bredegade.*
- 1873 4|8: *Repræsentantskabet vedtager, at banken ikke blot modtager runde summer som indskud, men beløb af en hvilken som helst størrelse, som direktionen finder det passende med bankens interesser. Man vedtager samtidig at ansætte en assistent til medhjælp for bogholderen. Direktionen bemyndiges til at købe den ejendom, hvor banken nu har til leje.*
- 1874 5|2: *Direktionen meddeler på repræsentantskabsmødet, at banken nu har købt Davids Gaard for 16.250 rigsdaler plus en bankhæftelse på 18.000 rigsdaler. Gården trænger til reparation og omforandring, der vil blive påbegyndt til foråret. Haven er foreløbig lejet ud for 150 rigsdaler for et år.*
- 1875: *Man går over fra rigsdaler til kroner. Bankens aktiekapital er herefter 400.000 kr. og reserverne 75.000 kr.*
- 1876 17|8: *Udbyttet sætter en foreløbig rekord med 11 %.*
- 1879: *Reserverne passerer nu 100.000 kr.*
- 1880 17|8: *Et andragende fra Skytteforeningen i Sorø Amt om tilskud afvises med henvisning til, at vedtægterne ikke tillader, at aktionærernes midler anvendes på denne måde.*
- 1882 9|2: *Det vedtages i repræsentantskabet med 5 stemmer mod 2 — 4 afholdt sig fra at stemme — at der skal holdes en festmiddag i anledning af bankens 25-års jubilæum. Der nedsættes en komité til at foretage det fornødne i så henseende.*
- 1882 1|7: *Bankens 25-års jubilæum fejres ved en festmiddag på Hotel Postgaarden.*
- 1884 3|4: *Bogholder Bech, der samtidig har fungeret som kasserer, afgår, og der bevilges ham en årlig pension på 2.000 kr. Bogholder- og kassererstillingerne adskilles. Assistent K. Læssøe bliver bogholder, og cand. polit. C. G. Staal ansættes som kasserer.*
- 1888 23|8: *Personalet forøges til 3, idet den fungerende medhjælper W. Werner ansættes som assistent. Banken indhenter til sammenligning oplysninger om gageforholdene i bankerne i Vejle, Kolding og Svendborg.*

- 1889: *I årsregnskabet 1888-89 deklarerer 12 % i udbytte, det foreløbig højeste.*
- 1898 18/11: *Det besluttes, at antallet af repræsentantskabsmedlemmer skal begrænses fra 18 til 12 (6 fra byen og 6 fra landet). Bogholder Læsøe går af med pension, og assistent S. Werner bliver bogholder.*
- 1902 216: *Kasserer Staal går af med pension og afløses af den hidtidige bogholder, S. Werner. Assistent Fabricius bliver bogholder, og volontøren C. J. Buchwald assistent.*
- 1903 2612: *Det vedtages at yde Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse et bidrag på 100 kr. Der gennemføres et reglement for pensionering af funktionærerne.*
- 1903 marts: *Der indrettes boxer i bankens hvælving, i alt 39 stk.*
- 1905 2911: *Banken deltager i stiftelsen af De danske Provinsbankers Forening i Fredericia.*
- 1906 2312: *Der bevilges et tilskud til fripladser på handelsskolen på 200 kr. årligt. Direktionen bemyndiges til at oprette en filial i Høng og i den anledning antage en ny assistent.*
- 1906 2019: *Et udvalg nedsættes til undersøgelse af revisionsforholdene i banken, og det foreslås, at der ansættes en mand til at revidere regnskaberne efter kontrolkomiteens forskrifter.*
- 1906 2112: *Det besluttes at give 1.000 kr. til tilvejebringelse af et mindesmærke for kong Chr. IX i Slagelse.*
- 1907 117: *Bankens 50-års jubilæum fejres med flagning i byen og ved en middag på Hotel Postgaarden.*
- 1909 1715: *Den hidtidige kasserer, S. Werner, vælges ind i direktionen som den første bankmæssigt uddannede direktør. Som kasserer vælges assistent A. Møller.*
- 1909 3018: *Man vedtager at indlægge varme og bygge en forsvarlig hvælving samt anskaffe det nødvendige inventar. Dommerkontoret flytter for at give plads for banken.*
- 1911 2418: *Der bevilges 100 kr. til Slagelse forplejningsstation for vejfarende.*
- 1912 2218: *Der ydes 500 kr. til radiumfondet og 1.000 kr. til oprettelse af et soldaterhjem i Slagelse.*
- 1913 2818: *Generalforsamlingen beslutter at udvide aktiekapitalen fra 400.000 til 600.000 kr. — kurs 112. Bankens reserver er nu 281.000.*

- 1914 20/1: *Banken indmelder sig i De danske Provinsbankers Pensionskasse.*
- 1915 12/8: *Der ydes en gave på 4.000 kr. til Forskønnelsesselskabet.*
- 1916 24/8: *Der vedtages en aktieudvidelse fra 600.000 til 1 mill. — kurs 110.*
- 1917 16/2: *Banken går over til at lade regnskabet følge kalenderåret. Der aflægges regnskab for halvåret 1/7—31/12 1916 og udbetales 12 %.*
- 1917 juli: *Banken opretter en filial i Gørlev.*
- 1919 27/2: *Banken deklarerer 12 % i udbytte plus 3 % bonus. Der ydes et bidrag på 10.000 kr. til Sønderjysk Fond. Aktiekapitalen fordobles fra 1 mill. til 2 mill. til kurs 110 fra gamle og 160 for nye aktionærer. Nye vedtægter vedtages, hvorefter der fremover kun skal være to direktører, endvidere skal der vælges en bestyrelse på 5 medlemmer, og repræsentantskabet skal bestå af 25.*
- 1919 10/6: *Foruden direktør S. Werner vælges som ny direktør birkefuldmægtig, cand. jur. A. Deichmann.*
- 1920 1/1: *Den nye banklovs krav om, at aktiekapitalen skal være mindst 200.000 kr., tvinger den lille lokalbank: Banken for Dalmoose & Omegn til at ophøre som selvstændig bank, og den overgår til at være filial af Banken for Slagelse og Omegn.*
- 1921: *Regnskabet for 1921 viser, at reserverne nu har passeret 1 mill. kr.*
- 1921 marts: *Banken opretter filial i Ruds Vedby.*
- 1925 juni: *Banken opretter filial i Sandved.*
- 1926: *Bankens lokaler udvides.*
- 1930 1/8: *Det vedtages at udbetale 10.000 kr. til Sct. Mikkel's kirkes frilægelse.*
- 1931 12/3: *Vedtægterne ændres i overensstemmelse med den nye banklov. Der vælges samtidig en statsautoriseret revisor. Repræsentantskabets formand er ikke længere født medlem af bestyrelsen. Bestyrelsen består af 5 medlemmer og vælger selv sin formand.*
- 1932 1/7: *Bankens 75-års jubilæum fejres ved reception i banken, hvor graturanter og gaver strømmer ind. Personalet skænker banken en sølvdiregentklokke. For øvrigt forløber jubilæumsdagen uden festligheder af nogen art på grund af den alvorlige økonomiske situation.*
- 1933: *2 mill. er reserverne nu nået op på.*

- 1937 13/7: *Bankkasserer A. Møller vælges til underdirektør efter dir. Deichmanns død.*
- 1938 29/1: *Banken påbegynder henlæggelser til et byggefond. Der indledes med 50.000 kr.*
- 1938 11/8: *Efter direktør Werners død vælges til direktører underdirektør A. Møller samt bankbogholder V. Jul. Gøtterup, Esbjerg.*
- 1940 22/1: *Der ydes 5.000 kr. til Finlands-hjælpen.*
- 1948 3/5: *Banken åbner en filial i Reersø.*
- 1951 26/10: *Man vedtager at ombygge og udvide banken. Byggefondet, der successivt er opsparet, andrager nu kr. 500.000.*
- 1953 17/8: *Banken indvies efter den omfattende ombygning, der har kostet 1,45 mill.*
- 1957 6/2: *Banken udvider aktiekapitalen fra 2 til 3 mill., til kurs 105. Reserverne er nu nået op på 4 mill. Der deklareres 10 % i udbytte plus 5 % i jubilæumsudbytte.*
- 1957 1/7: *Banken fejrer sit 100-års jubilæum.*

Bankens stiftere

Kammerherre Grevenkop-Castenskjold, St. Frederikslund.
Godsejer A. W. Bech, Valdbygaard.
Købmand C. F. Grønvold, Slagelse.
Godsejer, etatsråd J. Jacobsen, Falkensteens.
Skibsreder J. Kruse, Korsør.
Kancelliråd, borgmester Lassen, Slagelse.
Agent H. H. Schou, Slagelse.
Godsejer J. Qvistgaard, Lyngbygaard.
Jægermester Stampe, Valdemarskilde.
Købmand Alb. Jensen, Slagelse.
Kaptajn, realskolebestyrer B. Lund, Slagelse.
Brændevinsbrænder A. Stampe, Slagelse.
Købmand L. Købner, Slagelse.
Kammerråd Petersen, Ødemarksgaard.
Købmand Wilh. Lauritzen, Slagelse.

Medlemmer af repræsentantskabet

Kammerherre Grevenkop-Castenskjold, St. Frederikslund, 1857—1873.
Kancelliråd, borgmester Lassen, Slagelse, 1857—1862.
Godsejer, hofjægermester A. W. Bech, Valdbygaard, 1857—1877.
Agent H. H. Schou, Slagelse, 1857—1866.
Købmand Albert Jensen, Slagelse, 1857—1893.
Godsejer J. Qvistgaard, Lyngbygaard, 1857—1863.
Jægermester Stampe, Valdemarskilde, 1857—1861.
Brændevinsbrænder A. Stampe, Slagelse, 1857—1860.
Kaptajn, realskolebestyrer B. Lund, Slagelse, 1857—1858.
Kammerråd Petersen, Ødemarksgaard, 1857—1870.
Godsejer Brøndsted, Gyldenholm, 1857—1862.
Proprietær V. Hvidt, Johannesdal, 1857—1879.
Boghandler Lindberg, Slagelse, 1857—1881.
Skibsreder J. Kruse, Korsør, 1857—1858.
Forpagter Kocken, Charlottendal, 1857—1874.
Købmand N. C. Nagel, Skelskør, 1857—1873.
Krigsråd Dyrhauge, Korsør, 1857—1861.
Købmand P. A. Rasmussen, Slagelse, 1857—1881.
Greve L. C. Holstein, Holsteinborg, 1858—1891.
Dr. Hammecken, Slagelse, 1858—1861.
Købmand J. Fischer, Slagelse, 1860—1862.
Pastor Appeldorn, Bakkendrup, 1861—1879.
Prokurator Hartnach, Slagelse, 1861—1879.

Justitsråd, birkedommer F. C. Bech, Slagelse, 1861—1905.
 Købmand C. G. Kierulff, Slagelse, 1862—1882.
 Jernstøber H. Rasmussen, Slagelse, 1862—1892.
 Proprietær Lindemann, Pilegaarden, 1862—1870.
 Kaptajn Lund, Vejsgaarden, 1863—1867.
 Godsejer Bech, Taarnborg, 1867—1875.
 Godsforvalter Poulsen, Slagelse, 1868—1878.
 Købmand L. Købner, 1870—1871.
 Provst Zahle, Stillinge, 1870—1872.
 Forpagter Grove, Bødstrup, 1871—1875.
 Konsul Th. Rasmusen, Korsør, 1871—1894.
 Jægermester Schultz, Idagaard, 1872—1886.
 Købmand C. A. Meyer, Ringsted, 1873—1905.
 Hofjægermester H. Grevenkop-Castenskjold, St. Frederikslund,
 1874—1880.
 Møllejeer J. C. Gregersen, Skovsø, 1875—1883.
 Forpagter L. P. Fabricius, Charlottendal, 1876—1891.
 Etatsråd, proprietær C. Appeldorn, Løvegaard, 1876—1896.
 Provst Bondesen, K. Stillinge, 1877—1886.
 Købmand S. C. Werner, Slagelse, 1878—1885.
 Proprietær, forstkandidat G. Mourier, Valdemarskilde, 1879—1909.
 Proprietær, forstkandidat Spandet, Idagaard, 1879—1893.
 Hofjægermester, godsejer C. de Neergaard, Gyldenholm, 1880—1904.
 Købmand Th. Lauritzen, Slagelse, 1881—1904.
 Particulier Sophus Petersen, Slagelse, 1881—1890.
 Borgmester, byfoged F. Øllgaard, Slagelse, 1882—1889.
 Godsejer P. Fabricius, Lyngbygaard, 1883—1918.
 Købmand Peter Thomsen, Slagelse, 1885—1886.
 Hofjægermester, godsejer J. Bech, Valdbygaard, 1886—1909.
 Godsejer, etatsråd A. Nygaard, Sæbygaard, 1881—1898.
 Købmand I. C. Strudsberg, Slagelse, 1886—1898.
 Amtsforvalter V. Madsen, Slagelse, 1889—1897.
 Overretssagfører F. C. Balle, Slagelse, 1890—1896.
 Proprietær C. L. Møller, Liselund, 1891—1905.
 Godsejer V. Qvistgaard, Gerdrupgaard, 1891—1893.
 Fabrikant, jernstøber R. P. F. Rasmussen, Slagelse, 1892—1905.
 Forpagter C. Henriksen, Brorupgaard, 1893—1919.
 Malermester, folketingsmand P. Nielsen, Slagelse, 1893—1907.
 Konsul P. Jørgensen, Korsør, 1894—1896.
 Godsejer Alexander Bech, Krusesminde, 1895—1896.
 Købmand Hans Jessen, Slagelse, 1896—1900.
 Forpagter C. N. Bonnesen, Fuglebjerg, 1896—1901.
 Herredsfuldmægtig W. Rohde, Høng, 1896—1909.
 Købmand Chr. Jensen, Slagelse, 1896—1899.
 Købmand Claudius Nielsen, Slagelse, 1897—1908.
 Købmand J. Geltzer, Skelskør, 1898—1900.
 Købmand I. P. Nielsen, Slagelse, 1904—1909.
 Fabrikant, cand. polit. V. Schou, Antvorskov, 1905—1908.
 Købmand Fr. Lauritzen, Slagelse, 1905—1915.
 Købmand Kargaard Thomsen, Slagelse, 1905—1911.

Købmand Peder Madsen, Slagelse, 1905—1927.
Sagfører Alexander Hoffmann, Slagelse, 1907—1920.
Sagfører I. C. Viderø, Fuglebjerg, 1908—1918.
Garvermester H. Hachenberger, Slagelse, 1908—1941.
Fabrikant Siegf. Lange, Slagelse, 1909—1931.
Forpagter, cand. polit. Aug. V. Bech, Brorupgaard, 1909—1940.
Gårdejer Martin Nielsen, Forlev, 1909—1924.
Købmand Peter Axelsen, Slagelse, 1909—1930.
Købmand I. C. Sørensen, Høng, 1909—1918.
Blikkenslagermester Fr. Dam, Slagelse, 1909—1930.
Herredsfuldmægtig R. Nielsen, Høng, 1909—1940.
Murermester N. Henriksen, Slagelse, 1909—1939.
Birkefuldmægtig E. Flemmer, Slagelse, 1909—1913.
Direktør E. L. Kongsted, Slagelse, 1909—1928.
Gårdejer Breum Christensen, K. Helsing, 1909—1935.
Gårdejer Rasmus Bagge, Rosted, 1909—1920.
Købmand L. Ulrich, Slagelse, 1911—1924.
Apoteker Irgens, Gørlev, 1913—1916.
Birkefuldmægtig A. Deichmann, Slagelse, 1915—1919.
Gårdejer Søren Sørensen, Rye, 1916—1930.
Gårdejer Frands Frandsen, Havrebjerg, 1918—1946.
Proprietær Chr. Holst, Grønhøjgaard, 1918.
Landsretssagfører P. Chr. Petersen, Slagelse, 1918.
Købmand Chr. Andersen, Gørlev, 1919—1936.
Gårdejer Peder Larsen, Snekkerup, 1919—1930.
Sognefoged, gårdejer S. J. Olsen, Snekkerup, 1920—1939.
Gårdejer Peder Jørgensen, Hyllerup, 1920.
Købmand Hans Hansen, Slagelse, 1920—1940.
Sadelmagermester Emil Schmidt, Slagelse, 1924—1932.
Købmand Poul Bendtsen, Ruds-Vedby, 1924—1931.
Købmand Chr. Poulsen, Slagelse, 1928—1934.
Tømremester Chr. Larsen, Slagelse, 1929—1948.
Købmand Aage Erslev, Slagelse, 1929.
Bagermester Johs. Høyer, Slagelse, 1930—1943.
Godsejer V. de Neergaard, Valdemarskilde, 1930.
Købmand Vald. Poulsen, Slagelse, 1931.
Gårdejer Jørgen Rasmussen, Hejninge, 1931.
Murermester L. Larsen, Slagelse, 1932.
Murermester H. Ehlers, Slagelse, 1934.
Landsretssagfører Chr. Boye, Slagelse, 1934—1947.
Maskinfabrikant Vilh. Pedersen, Høng, 1936—1952.
Gårdejer Simon Ellegaard, Høve, 1936.
Gårdejer Jens Jørgen Jensen, Sørbymagle, 1937.
Direktør Poul Kargaard Thomsen, Slagelse, 1937.
Ingeniør I. B. Hillers, Slagelse, 1940.
Mejeridirektør A. K. Nielsen, Slagelse, 1940—1949.
Gårdejer Hans Buchwald, Aarslev, 1940—1953.
Gårdejer Laur. Hansen, Havrebjerg, 1941—1956.
Tømremester Hvide Christensen, Forlev, 1941—1954.
Automobilforhandler G. Kierulff, Slagelse, 1942.

Direktør Herman Andersen, Slagelse, 1943.
Sognefoged, gårdejer Holger Larsen, Rosted, 1948.
Proprietær Jens Jacobsen, Frederikskilde, 1948.
Bogtrykker Søren Nielsen, Slagelse, 1949—1954.
Gårdejer, amtsrådsmedlem Chr. Christensen, Stillinge, 1950.
Dyrlæge Chr. Hansen, Slagelse, 1950.
Ingeniør Poul Petersen, Høng, 1953.
Sognefoged Jens Hansen Jensen, Skaftelev, 1954.
Købmand H. Grønholt, Slagelse, 1954.
Gårdejer Ejler Nielsen, Forlev, 1955.
Arkitekt Tage Corfitzen, Slagelse, 1955.
Godsejer Aage Lawaetz, Falkenstein, 1957.

Formænd for repræsentantskabet

Kammerherre Grevenkop-Castenskjold, St. Frederikslund, 1857—1873.
Godsejer Bech, Taarnborg, 1873—1875.
Proprietær V. Hvidt, Johannesdal, 1875—1879.
Grev Holstein, Holsteinborg, 1879—1891.
Birkedommer F. C. Bech, Slagelse, 1891—1905.
Godsejer P. Fabricius, Lyngbygaard, 1905—1918.
Købmand P. Axelsen, Slagelse, 1918—1930.
Gårdejer Frands Frandsen, Havrebjerg, 1931—1934.
Godsejer V. de Neergaard, Valdemarskilde, 1934.
Indtil 1919 fungerede formanden for repræsentantskabet også som formand for bestyrelsen.

Medlemmer af bestyrelsen

Købmand Peter Axelsen, Slagelse, 1919—1930.
Fabrikant R. P. F. Rasmussen, Slagelse, 1919—1928.
Købmand Claudius Nielsen, Slagelse, 1919—1924.
Købmand Kargaard Thomsen, Slagelse, 1919—1936.
Købmand Fr. Lauritzen, Slagelse, 1919—1923.
Gårdejer Martin Nielsen, Forlev, 1924—1936.
Købmand L. Ulrich, Slagelse, 1924—1953.
Landsretssagfører P. Chr. Petersen, Slagelse, 1929.
Købmand Poul Bendtsen, Ruds-Vedby, 1931—1950.
Fabrikant Siegfr. Lange, Slagelse, 1931, død s. å.
Sadelmagermester Emil Schmidt, Slagelse, 1932—1933.
Købmand Aage Erslev, Slagelse, 1933.
Proprietær Chr. Holst, Grønhøjgaard, 1937.
Murermester H. Ehlers, Slagelse, 1950.
Direktør Poul Kargaard Thomsen, Slagelse, 1953.

Formænd for bestyrelsen

Købmand Peter Axelsen, Slagelse, 1919—1930.
Gårdejer Martin Nielsen, Forlev, 1931—1936.
Købmand Poul Bendtsen, Ruds-Vedby, 1936—1949.
Købmand Aage Erslev, Slagelse, 1949.

Direktion

- Købmand L. Købner, Slagelse, 1857—1870 og 1870—1890.
Købmand C. F. Grønvold, Slagelse, 1857—1885.
Godsejer, etatsråd Jacobsen, Falkensteen, 1857—1893.
Jægermester van Deurs, Bødstrup, 1857—1868.
Købmand W. Lauritzen, Slagelse, 1857—1886.
Prokurator Hartnach, Slagelse, 1868—1871.
Proprietær Lindemann, Pilegaarden, 1870—1895.
Isenkræmmer S. C. Werner, Slagelse, 1885—1905.
Købmand Peter Thomsen, Slagelse, 1886—1900.
Particulier Sophus Petersen, Slagelse, 1890—1897.
Proprietær Spandet, Idagaard, 1893—1909.
Overretssagfører F. C. Balle, Slagelse, 1896—1915.
Amtsforvalter V. Madsen, Slagelse, 1897—1911.
Købmand Hans Jessen, Slagelse, 1900—1908.
Fabrikant R. P. F. Rasmussen, Slagelse, 1905—1919.
Købmand Claudius Nielsen, Slagelse, 1908—1919.
Bankdirektør Sophus Werner, Slagelse, 1909—1938.
Købmand Kargaard Thomsen, Slagelse, 1911—1919.
Købmand Frederik Lauritzen, Slagelse, 1915—1919.
Bankdirektør Ad. Deichmann, Slagelse, 1919—1937.
Bankdirektør Anders Møller, Slagelse, 1937.
Bankdirektør V. Jul. Gøtterup, Slagelse, 1938.

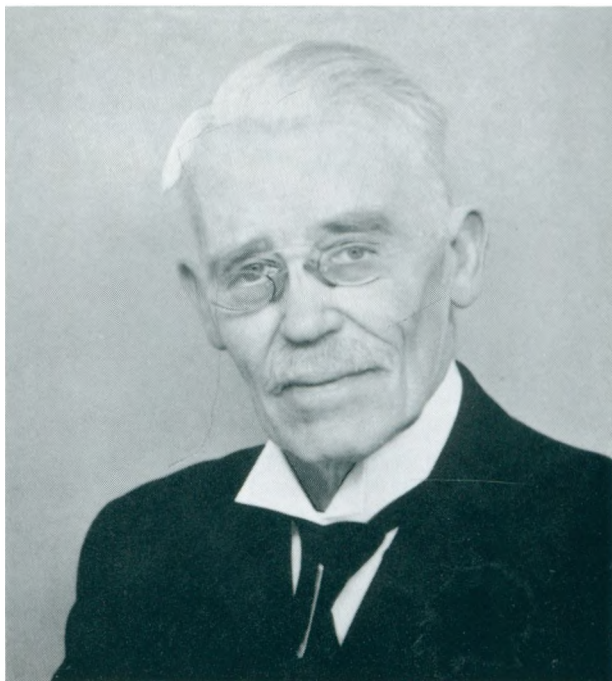
Fra bankens billedalbum

1924

1957

Godefrid Viggo Nørgaard

Kobmand Aage Erslev

Bankdirektor A. Møller

Bankdirektor Jul. Cottenrup

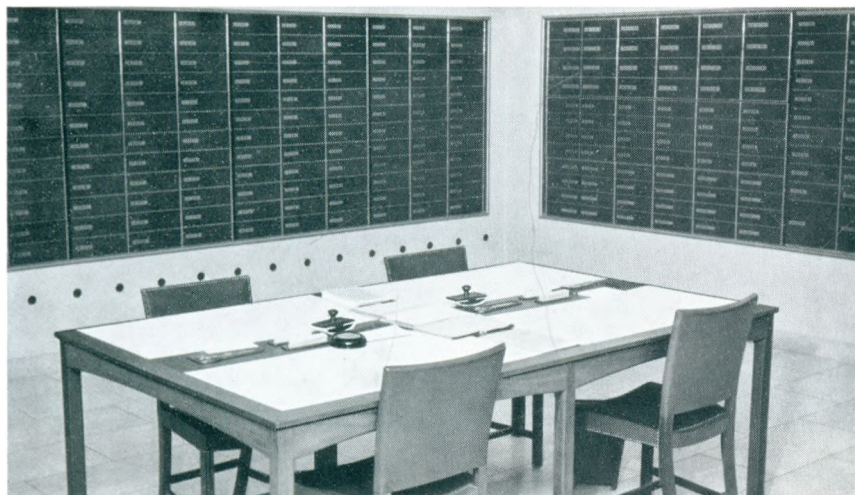
Kasseekspedition

Postekspedition

Vækselkartotek

Kundeboks

Bankens ekspektionslokale 1931

Bankens ekspeditionslokale 1957

Bankens bestyrelse og direktion 1957: Bankdirektor V. Jul. Gøttorp, bankdirektor A. Møller, landsrådsagter P. Chr. Petersen, købmand Aage Eriksen, proprietær Chr. Holst, vicebestyrer H. A. Ehlers, direktør P. Kraggaard-Thomsen

Bankens personale 1957

Personalet ved jubilæet

Bogholder Einar Fischer
Kasserer Just Voetmann
Fuldmægtig Werner Larsen
 " *Henry Jørgensen*
 " *Kai Jensen*
 " *Erik Møller*
 " *Adolf Hansen*
 " *Knud Normann*
 " *Poul Werner Olsen*
Assistent, frk. Olga Johansen
 " *frk. Olga Jensen*
 " *Hugo Jubl*
 " *Svend Aage Møller*
 " *Kurt Kristensen*
 " *Ole Hansen*
 " *Kurt Ørkild Hansen*
 " *fru Bente Jørgensen*
 " *fru Ella Trosbjerg Petersen*
 " *frk. Edith Pedersen*
 " *Kurt Hansen*
 " *frk. Ruth Larsen*
 " *frk. Henny Boesen*
 " *Axel Hong*
 " *frk. Hanne Hvass Jensen*
 " *frk. Kirsten Thers*
 " *frk. Benthe Nielsen*
 " *Jørgen Bagge*
 " *Mark Gudiksen*
 " *frk. Kirsten Nielsen*
 " *Finn Jensen*
Elev, frk. Elise Knudsen
 " *frk. Inge Mærsk*
 " *frk. Jonna Petersen*
 " *Flemming Pedersen*
 " *Jens Andersen*
 " *Ib Kristensen*
 " *frk. Inger Teilmann*
 " *frk. Magna Dybbro*
Kontorist, fru Erna Nielsen
 " *John-Erik Melchiorson*
 " *Ferenc Horvath*
Bankbetjent Hans Peter Hansen

BANKENS FOR SLAGELSE OG OMEGN

N° 4038

den 1800

DEPOSITO-BEVIS.

Banken for Slagelse og Omegn har modtaget af *Johan Jacobsen*
Pederesen *Engelwinge*
Atken *tre hundrede Kroner*
altant *med 2 pce App.*

11550 med Lovens svares *3 3/4* pro Cent pro Anno.

- og Omegn, den *23* Juli 1899

Læs Her den *2/6* 1902 Kr *930.-*
Banken for Slagelse og Omegn A/S
Behag mod denne Check at betale til
Carl Rudkjøbing i Slagelse
Kroner *Århundred og tre*
og fire Betalt i *Re*
N^o *1472*

1472
Her Tid og det lokale Blad
naa Banken.

A N 25697

KRONER *500* ORE

Banken for Slagelse og Omegn, Aktieselskab
Behag mod denne Check at betale til
Han Lauritsen Nielsen

KRONER *500*

og fire Betalt

den *1/4* 1902 Kr *500.55*

Banken for Slagelse og Omegn A/S
Behag mod denne Check at betale til
Osmin Sørensen eller Ordn
Kroner *500 og fem og 55*
og fire Betalt i *Re*
N^o *9966*

11315

Læs Her den *7/4* 1902 Kr *1200.00*

Banken for Slagelse og Omegn A/S

Behag mod denne Check at betale til
Han Carl Lauritsen i *Slagelse* eller Ordn

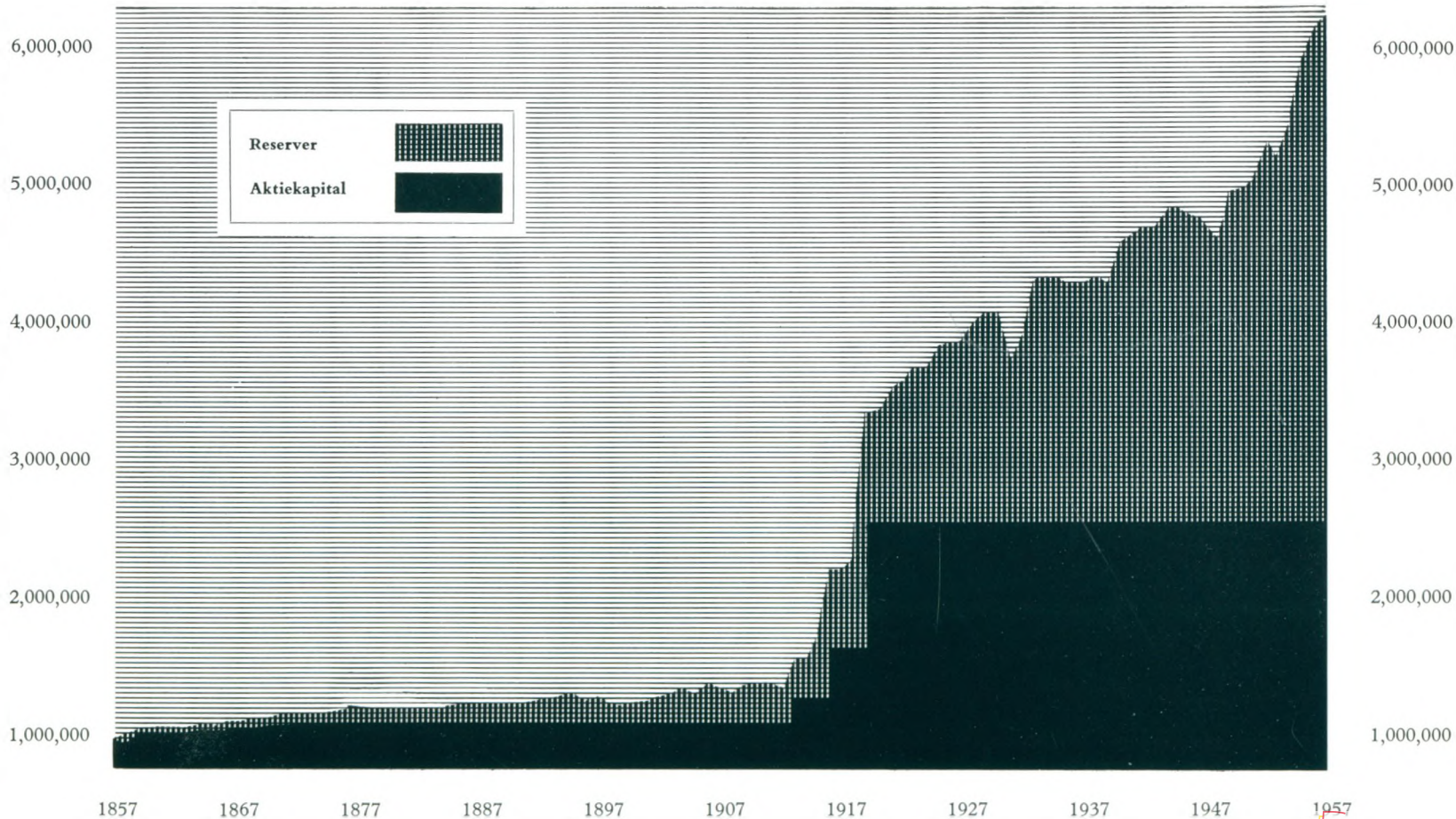
Kroner *Tolv Hundrede og to*

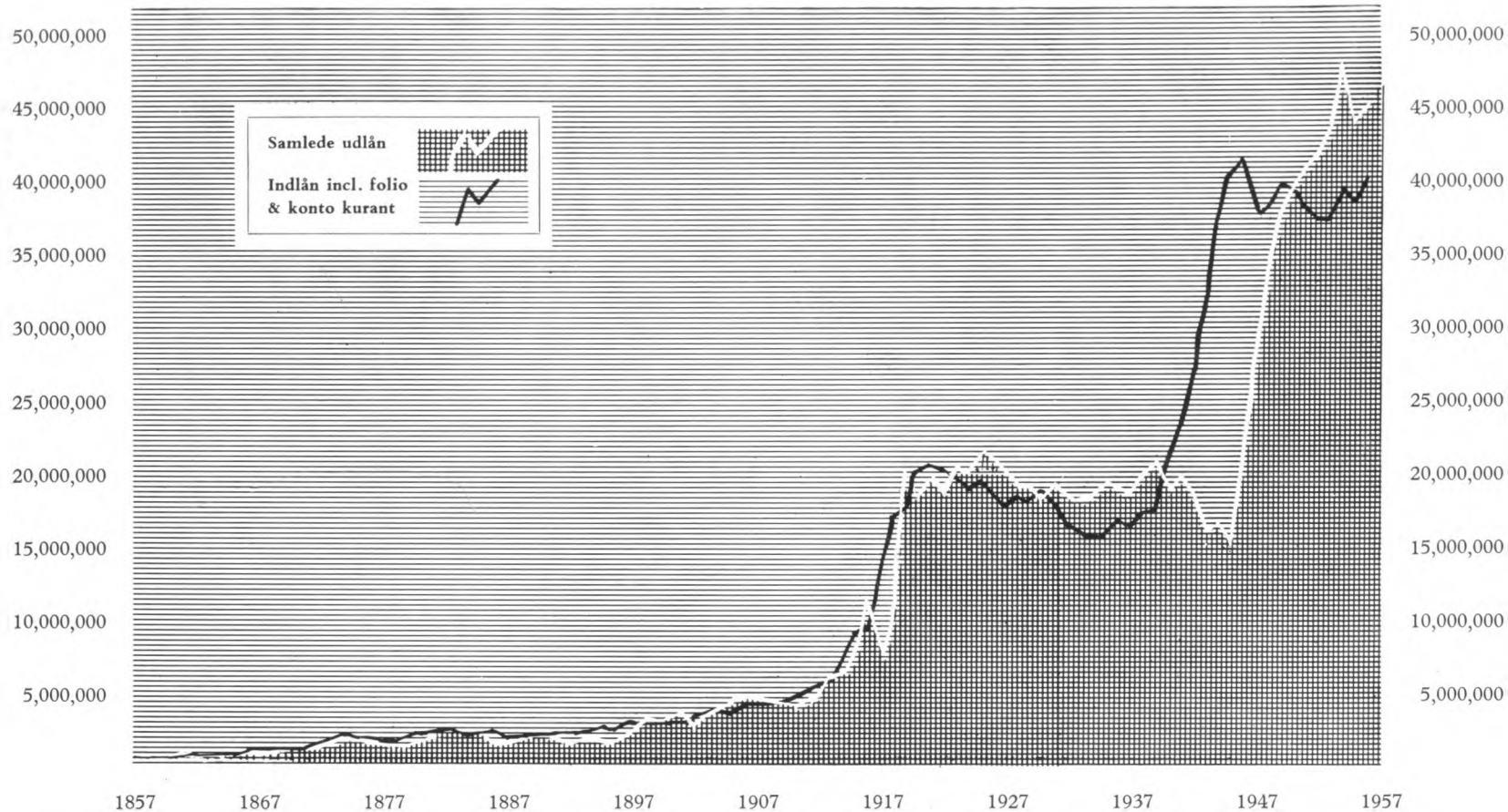
og fire Betalt i *Re*

Her Tid og det lokale Blad
naa Banken.

N^o *11315*

Oversigt over Banken for Slagelse og Omegns virksomhed 1857—1957

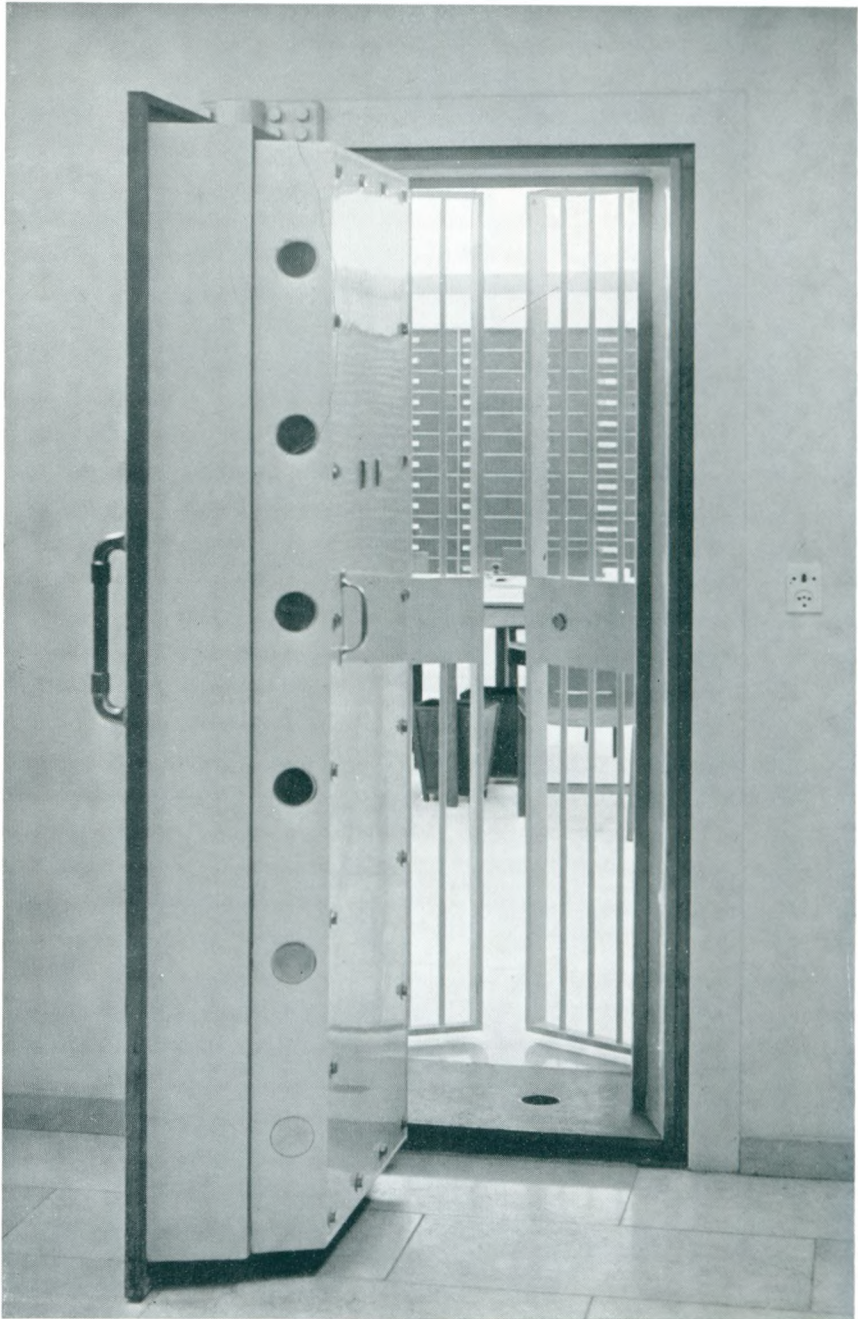
År		Aktiekapital	Reserver	Indlån (incl. folio & kontokurant)	Samlede udlån	Overskud	Udbytte i pct.	Balance	Omsætning	
		Rd.	Rd.	Rd.	Rd.	Rd.			Rd.	
1	¹ / ₇ — ³⁰ / ₆	1857—58	110,905	1,980	48,115	160,590	8,979	6	Oplysning mangler	486,932
2	—	1858—59	116,880	3,102	140,260	232,777	8,059	6	—	684,327
3	—	1859—60	125,562	4,892	200,870	308,227	11,171	6 ¹ / ₂	—	896,354
4	—	1860—61	136,373	6,397	250,299	358,135	9,666	5 ¹ / ₂	—	934,521
5	—	1861—62	145,988	7,946	254,575	373,582	11,409	6	—	933,479
6	—	1862—63	152,673	9,637	260,875	352,902	11,588	6	—	923,521
7	—	1863—64	159,472	11,124	223,756	345,579	13,092	6 ¹ / ₂	—	1,020,334
8	—	1864—65	166,449	13,414	185,888	357,904	14,359	6 ¹ / ₂	—	934,721
9	—	1865—66	171,184	15,707	193,368	372,781	14,812	6 ¹ / ₂	—	1,023,893
10	—	1866—67	180,959	18,353	248,356	425,826	17,029	7 ¹ / ₂	—	1,111,127
11	—	1867—68	190,055	19,332	318,690	512,594	15,923	7 ¹ / ₄	—	1,263,143
12	—	1868—69	194,042	20,451	314,704	518,318	17,063	7 ¹ / ₂	—	1,421,729
13	—	1869—70	195,212	24,394	430,752	572,112	21,106	8	—	1,650,338
14	—	1870—71	199,175	26,693	501,889	602,906	20,533	8 ¹ / ₂	—	1,899,721
15	—	1871—72	199,600	29,106	609,817	658,704	21,941	9	—	2,652,564
16	—	1872—73	200,000	33,854	712,407	757,940	22,823	9	—	3,254,397
17	—	1873—74	200,000	33,854	839,560	902,539	21,090	9	—	3,882,160
			Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.			Kr.
18	—	1874—75	400,000	74,599	1,635,815	1,961,061	46,058	9	—	7,757,475
19	—	1875—76	400,000	80,723	1,658,909	1,798,675	64,418	11	—	7,205,222
20	—	1876—77	400,000	83,359	1,526,892	1,649,165	49,801	10	—	7,018,934
21	—	1877—78	400,000	92,094	1,390,995	1,407,691	58,129	10	—	5,715,973
22	—	1878—79	400,000	100,000	1,544,412	1,356,612	71,703	10	—	6,199,802
23	—	1879—80	400,000	100,000	1,950,003	1,348,803	56,125	10	—	6,656,818
24	—	1880—81	400,000	100,000	2,707,752	1,732,405	47,468	10	—	7,800,328
25	—	1881—82	400,000	100,000	2,537,257	2,009,350	20,509	8	—	7,384,310
26	—	1882—83	400,000	100,000	2,525,746	2,106,268	35,793	8	—	8,146,408
27	—	1883—84	400,000	100,000	2,419,435	2,329,988	46,259	8	—	9,255,712
28	—	1884—85	400,000	100,000	2,303,141	2,271,074	45,857	9	—	9,485,276
29	—	1885—86	400,000	134,003	2,188,408	2,127,999	49,553	8	2,821,084	10,282,016
30	—	1886—87	400,000	148,898	2,386,269	1,941,810	49,883	8	3,634,405	11,913,166
31	—	1887—88	400,000	160,392	2,290,175	1,857,176	46,829	8	2,940,262	10,908,875
32	—	1888—89	400,000	176,237	2,325,737	2,040,641	68,716	12	3,039,173	11,489,742
33	—	1889—90	400,000	173,183	2,382,532	2,014,831	36,606	9	3,067,479	13,038,169

År	Aktiekapital	Reserver	Indlån (incl. folio & kontokurant)	Samlede udlån	Overskud	Udbytte i pct.	Balance	Omsætning		
34	—	1890—91	400,000	162,519	2,430,685	1,878,112	22,039	8	3,092,660	14,041,950
35	—	1891—92	400,000	174,307	2,574,357	2,113,869	46,431	8	3,362,544	16,545,215
36	—	1892—93	400,000	182,038	2,551,911	1,955,414	41,922	8	3,252,461	16,104,750
37	—	1893—94	400,000	192,989	2,429,663	2,153,219	70,123	12	3,301,201	16,476,050
38	—	1894—95	400,000	202,234	2,290,108	2,218,848	62,275	12	3,830,031	15,424,956
39	—	1895—96	400,000	209,972	2,659,079	2,040,346	62,633	12	3,425,893	18,128,294
40	—	1896—97	400,000	189,259	2,782,399	1,883,600	14,990	8	3,494,201	18,978,437
41	—	1897—98	400,000	199,689	3,313,799	2,054,286	46,248	8	4,048,461	22,208,860
42	—	1898—99	400,000	156,276	3,048,243	2,464,725	÷ 8,288	8	3,859,338	23,624,392
43	—	1899—1900	400,000	147,198	3,011,945	2,717,135	23,247	8	3,822,670	23,016,746
44	—	1900—01	400,000	180,108	2,941,469	2,718,118	72,961	8	3,774,927	24,299,987
45	—	1901—02	400,000	182,607	3,157,313	2,959,322	35,888	8	3,990,415	27,602,993
46	—	1902—03	400,000	199,592	3,378,804	2,090,183	56,116	8	4,229,127	33,511,912
47	—	1903—04	400,000	210,000	3,323,045	3,459,613	71,404	10	4,519,493	32,505,791
48	—	1904—05	400,000	235,000	3,662,708	3,577,004	94,988	10	4,555,727	33,469,317
49	—	1905—06	400,000	226,646	3,673,240	3,973,052	72,026	10	4,818,672	40,225,129
50	—	1906—07	400,000	272,359	3,977,447	4,145,699	88,410	10	5,140,553	51,812,503
51	—	1907—08	400,000	261,000	3,919,771	4,192,572	79,294	8	5,157,777	53,751,790
52	—	1908—09	400,000	217,272	3,947,506	4,030,968	77,515	8	4,931,443	53,302,182
53	—	1909—10	400,000	304,409	3,917,650	3,792,825	78,218	10	4,725,185	53,573,326
54	—	1910—11	400,000	298,716	4,330,675	3,805,498	93,932	10 + 2	5,168,701	53,575,135
55	—	1911—12	400,000	318,359	4,774,709	3,916,264	62,999	12	5,755,944	59,833,245
56	—	1912—13	400,000	280,701	5,233,906	4,424,900	80,873	12	6,147,649	68,335,903
57	—	1913—14	600,000	324,926	5,409,079	5,517,548	120,749	9	6,923,611	72,076,746
58	—	1914—15	600,000	357,675	6,556,209	5,828,718	145,403	12	7,748,008	86,326,734
59	—	1915—16	600,000	514,168	8,819,312	7,673,580	234,154	12	10,610,086	109,832,523
60	¹ / ₇ — ³¹ / ₁₂	1916	1,000,000	603,777	9,296,756	10,641,551	375,023	12	13,423,757	82,615,500
61	¹ / ₁ — ³¹ / ₁₂	1917	1,000,000	685,121	11,623,943	7,144,906	222,360	12	13,675,890	127,930,983
62	—	1918	1,000,000	750,439	16,593,881	11,901,702	430,241	12 + 3	18,973,061	158,624,984
63	—	1919	2,000,000	905,210	17,359,936	19,270,390	415,780	12	22,855,010	192,087,994
64	—	1920	2,000,000	940,448	19,064,642	17,747,012	380,866	12	22,661,743	209,361,712
65	—	1921	2,000,000	1,123,963	20,120,645	18,844,085	400,144	10	23,935,280	168,025,712
66	—	1922	2,000,000	1,171,678	19,934,419	17,959,941	195,833	8	23,567,735	160,849,074
67	—	1923	2,000,000	1,257,574	18,966,693	19,478,861	395,690	10	22,566,628	188,122,036

År	Aktiekapital	Reserver	Indlån (incl. folio & kontokurant)	Samlede udlån	Overskud	Udbytte i pct.	Balance	Omsætning		
68	—	1924	2,000,000	1,275,113	18,095,883	19,089,382	425,702	10	22,487,760	199,761,470
69	—	1925	2,000,000	1,430,000	18,646,016	20,449,593	447,328	12	23,544,068	214,818,617
70	—	1926	2,000,000	1,449,477	18,250,223	20,305,465	238,769	10	22,733,787	187,975,063
71	—	1927	2,000,000	1,515,614	17,157,601	18,978,394	251,616	10	22,513,291	173,714,812
72	—	1928	2,000,000	1,648,107	17,980,801	17,915,486	248,711	10	23,716,756	183,098,238
73	—	1929	2,000,000	1,704,452	17,538,640	17,924,785	254,613	10	23,560,557	190,710,550
74	—	1930	2,000,000	1,784,907	18,209,188	17,332,231	276,030	10	22,833,748	194,933,502
75	—	1931	2,000,000	1,350,067	17,990,938	18,640,445	135,637	9	23,442,405	164,596,808
76	—	1932	2,000,000	1,578,679	16,377,398	17,865,702	237,393	8	22,503,913	168,164,569
77	—	1933	2,000,000	2,018,141	15,812,460	17,676,167	280,748	10	21,778,682	167,398,323
78	—	1934	2,000,000	2,095,120	15,649,435	17,834,601	285,039	10	22,072,842	164,805,755
79	—	1935	2,000,000	2,007,273	15,715,010	18,521,909	301,579	10	21,884,980	168,843,622
80	—	1935	2,000,000	1,924,086	16,306,730	18,114,860	201,178	10	22,126,835	183,262,933
81	—	1937	2,000,000	1,975,273	16,211,700	18,069,152	303,644	12	22,015,899	221,419,566
82	—	1938	2,000,000	2,085,126	17,038,604	19,227,673	296,743	10	23,294,822	227,521,936
83	—	1939	2,000,000	1,961,413	17,389,317	19,967,596	320,738	10	23,631,272	261,480,531
84	—	1940	2,000,000	2,260,048	20,131,943	18,304,767	332,623	8 ³ / ₄	26,539,566	295,704,304
85	—	1941	2,000,000	2,381,456	22,848,868	19,056,619	288,135	10	30,136,741	361,795,952
86	—	1942	2,000,000	2,480,386	26,051,295	18,017,963	289,258	10	33,471,858	417,945,721
87	—	1943	2,000,000	2,405,897	30,136,022	15,680,111	241,682	10	37,570,788	476,095,212
88	—	1944	2,000,000	2,614,506	35,300,321	15,720,407	239,189	9	44,696,248	478,818,855
89	—	1945	2,000,000	2,598,834	39,765,430	14,185,533	220,332	9	49,274,230	510,928,989
90	—	1946	2,000,000	2,494,802	40,842,861	19,278,928	276,877	10	49,643,036	631,394,338
91	—	1947	2,000,000	2,472,909	36,363,025	26,313,191	402,235	10	46,903,998	815,499,638
92	—	1948	2,000,000	2,358,946	36,783,617	31,680,020	421,637	10	46,599,368	844,965,389
93	—	1949	2,000,000	2,722,335	38,991,670	36,079,574	441,948	10	49,647,350	861,577,364
94	—	1950	2,000,000	2,766,406	38,751,972	38,236,876	463,134	10	47,387,684	908,194,016
95	—	1951	2,000,000	2,807,773	37,128,372	39,016,233	478,185	10	46,741,929	943,315,034
96	—	1952	2,000,000	3,145,529	36,260,336	40,088,930	513,020	10	48,548,781	1,002,577,502
97	—	1953	2,000,000	2,933,531	36,844,987	42,121,827	529,451	10	49,540,540	1,038,632,550
98	—	1954	2,000,000	3,205,684	38,378,869	46,353,163	541,374	10	55,166,107	1,118,384,029
99	—	1955	2,000,000	3,747,103	37,145,411	42,051,003	550,156	10	50,151,167	1,149,404,737
100	—	1956	2,000,000	4,012,031	39,579,083	42,945,828	617,411	10+5	51,668,467	1,254,927,024

Bankens ekspeditionslokale 1957

*Trykt i anledning af Banken for Slagelse og Omegns
100 års jubilæum den 1. juli 1957.*

*Trykt på matglattet specialtryk 4201 fra De forenede
Papirfabrikker. Clicheer: A. Bischoff & Co., Køben-
havn. Omslag udført i silketryk af Højgaard & Pon-
toppidan I/S, København. Bogtryk og indbinding:
Sorø Amtstidendes bogtrykkeri og bogbinderi, Slagelse.
Trykt i 1500 eksemplarer, hvoraf 100 nummererede.*

Desværre er talangivelsen i den grafiske fremstilling af aktiekapital og reserver blevet forskubbet. Eksempelvis skal nævnes, at tallet 2,000,000 skal stå udfor aktiekapitalen i 1957. Tallene stemmer med kurverne, når hele niveauet løftes med 500,000.

